

77 - το κείμενο

2932

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ Δ. ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΥ

Δ. Φ. καὶ καθηγητοῦ τῶν Λατινικῶν ἐν τῷ Α' Βαρβακείου Γυμνασίῳ

2932

ΕΠΙΤΟΜΟΣ

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΠΡΟΚΡΙΘΕΙΣΑ

ΑΠΑΣΩΝ ΤΩΝ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩΝ ΤΩΝ ΧΑΡΙΝ
ΤΗΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΣΧΟΛΕΙΟΙΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ
ΥΠΟΒΑΘΕΙΣΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΝ ΕΤΕΙ 1888 ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

“ Πάντα οἷς ἄνθρωποι χροῦνται
καλά τε καὶ κατὰ νομίζεσθαι πρὸς
ἅπερ ἂν εὐχρηστοί ᾖ. ”

Ξενοφῶν.

Handwritten signature or stamp in purple ink.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΩΜΑΣΙ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

1892

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὰ πλεονεκτήματα τῆσδε τῆς ἐπιτόμου Λατινικῆς γραμματικῆς κατέδειξεν ὁ εἰσηγητὴς τῆς κρίσεως τῶν χάριν τῆ ἐν τοῖς Σχολείοις διδασκαλίας τῆς Λατινικῆς γλώσσης Λατινικῶν γραμματικῶν, τῶν ὑποβληθεισῶν εἰς τὸν ἤδη καταργηθέντα διαγωνισμόν τῶν διδακτικῶν βιβλίων. Οὗτος λοιπὸ μετὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς κρίσεως περὶ τῶν λοιπῶν γραμματικῶν, ἐν ἧ αὐται ἐξετάζονται ἐκ παραβολῆς πρὸς τε τὴν παροῦσαν καὶ πρὸς τὴν τοῦ κ. Δ. Σεμιτέλου, συμπεραίνει ἐν σελίδι 44 τῆς ἐκθέσεως ὧδε. « Ἡ λατινικὴ γραμματικὴ Γ (ἤτοι ἡ τοῦ Ε. Τσακαλώτου) περιέχει μὲν μικρὰ τινα σφάλματα οὐχὶ πολλοῦ λόγου ἄξια, τὰ ὅποια ὁ συγγραφεὺς αὐτῆς εὐκόλως δύναται νὰ διορθώσῃ κατὰ τὴν τύπωσιν αὐτῆς, ἀλλ' εἶνε περιεκτικωτέρα τῆς Α (ἤτοι τῆς τοῦ κ. Δ. Σεμιτέλου) καὶ ἐν τοῖς κεφαλαίοις μεθοδικώτερον συντεταγμένη. Οὕτω π. χ. καίπερ σύντομος οὕσα πραγματεύεται καὶ περὶ τῶν διαφόρων καταλήξεων τῆς Α καὶ Β κλίσεως καὶ περὶ τοῦ γένους τῶν ὀνομάτων τῶν πέντε κλίσεων μετὰ τῶν ἐξαιρέσεων αὐτῶν καὶ περὶ τῶν καταλήξεων τῶν τρικαταλήκτων, δικαταλήκτων καὶ μονοκαταλήκτων ἐπιθέτων ἰδίᾳ ἐν τῶν περὶ ἐπιθέτων κεφαλαίῳ, τὰ δὲ ὀνόματα τῆς Γ κλίσεως εἶναι κατατεταγμένα ἐν αὐτῇ μεθοδικώτερον ἢ ἐν πάσῃ ἄλλῃ καὶ συμφώνως πρὸς τὰς νεωτέρας λατινικὰς γραμματικὰς τὰς εὐχρηστοὺς ἐν Γαλλικοῖς καὶ Γερμανικοῖς γυμνασίοις. Τοιαύτην οὖσαν τὴν γραμματικὴν Γ (ἤτοι τὴν τοῦ Ε. Τσακαλώτου) προκρίνω πάσης ἄλλης, ὡς εὐχρηστοτέραν πρὸς διδασκαλίαν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς Σχολείοις ».

Καὶ αὕτη μὲν εἶνε ἡ κρίσις, ἣν περὶ τῆς ἐμῆς Λατινικῆς γραμματικῆς ἐξήνεγκεν ὁ εἰσηγητὴς τῆς κρίσεως κ. Ν. Γεωργιάδης. Ἄλλ' ὁ ἕτερος τῶν κριτῶν τῶν Λατινικῶν γραμματικῶν, τὴν φιλίαν μᾶλλον ἢ τὴν ἀλήθειαν τιμῶν, ἀπε-

φήνατο (ιδε σελ. 55 τῆς ἐκθέσεως) ὅτι ἡ γραμματικὴ τοῦ κ. Δ. Σεμιτέλου καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι δὲν πλεονεκτεῖ τῆς τοῦ Τσακαλώτου ἀνάγκῃ εἶνε νὰ ἐγκριθῇ· «διότι καὶ ἐν ἴσοις οἱ μαθηταὶ ὀρθὸν καὶ διδακτικὸν εἶναι νὰ μὴ μεταβάλλωσιν ἀπὸ τάξεως εἰς τάξιν διδακτικὸν σύστημα, ἀλλὰ νὰ διδάσκωνται πᾶν μάθημα ἐν βιβλίοις τὸ αὐτὸ σύστημα ἀκολουθοῦσι καὶ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ εἰ δυνατόν συγγραφέως συνταχθεῖσιν ὡς ἐνταῦθα. Διὸ ἐγκρινομένης τῆς μείζονος χάριν τῶν γυμνασίων γραμματικῆς τοῦ κ. Σεμιτέλου, παρέπεται ἵνα ἐγκριθῇ αὐθις ἢ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος διαγωνισμοῦ ἐγκριθεῖσα καὶ ἐπὶ τετραετίαν διδασκομένη ἐπίτομος τούτου γραμματικῆ, εἰς ἣν εἶναι ἤδη συνειθισμένοι μαθηταὶ τε καὶ διδάσκαλοι».

Δὲν προτίθεται νὰ ἐξετάσω ἐνταῦθα ἂν ἔπρεπε νὰ λεχθῶσι τὰ ὑπὸ τοῦ κυρίου κριτοῦ ἐνώπιον τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπείας λεχθέντα πρὸς ἐκβίασιν οὕτως εἰπεῖν τῆς ὑπὸ τούτων ἐγκρίσεως τῆς γραμματικῆς τοῦ κ. Σεμιτέλου. Ἐγὼ τούτων ἀπλῶς ἐμνήσθην ἐνταῦθα, ἵνα γείνη γνωστὸς ὁ λόγος δι' ὃν ἡ τοῦ κ. Δ. Σεμιτέλου γραμματικὴ προεκρίθη τῆς γραμματικῆς τῆσδε, ἣν νῦν ἐκδίδωμι, ἀφοῦ εὐτυχῶς ὁ διαγωνισμὸς τῶν διδακτικῶν βιβλίων κατηργήθη. Καλὸς μὲν καὶ σωτήριος ἦτο ὁ περὶ διαγωνισμοῦ ἐκεῖνος νόμος. Ἄλλὰ *quid leges sunt sine moribus?*

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Μαΐου 1892.

Δ^{ωρ} ΕΥΣΤΡ. Δ. ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ.

ΕΠΙΤΟΜΟΣ

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

α. Λατινική γλῶσσα.

Ἡ Λατινική γλῶσσα (*lingua latina*) ἦτο ἡ γλῶσσα τῶν Λατίνων, ἥτοι τοῦ λαοῦ τοῦ κατοικοῦντος τὴν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ χώραν Λατίνην, ἐνθα εἶχε κτισθῆ ἡ πόλις Ῥώμη. Ὅθεν καὶ ὑπὸ τῶν παλαιῶν Ῥωμαίων ἡ γλῶσσα αὕτη ἐλαλείτο. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Ῥωμαῖοι ποιηταὶ καὶ πεζογράφοι ταύτην ἐν τοῖς ποιήμασι καὶ συγγράμμασιν αὐτῶν μετεχειρίσθησαν, Λατινική γλῶσσα καὶ ὄχι Ῥωμαϊκὴ αὕτη ὠνομάσθη.

Τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν παρέλαβον παρὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ τὰ ὑπ' αὐτῶν κατακτηθέντα ἔθνη τῆς Ἑσπερίας Εὐρώπης. Ἐκ τῆς ἀναμίξεως δὲ τῆς Λατινικῆς γλώσσης μετὰ τῶν ἰδιωμάτων τῶν τότε βαρβάρων ἐκείνων ἔθνων ἐσχηματίσθη ἡ Ἰταλική, Γαλλικὴ, Ἰσπανικὴ, Πορτογαλικὴ καὶ Ῥουμανικὴ γλῶσσα, αἵτινες διὰ τοῦτο Ῥουμανικαὶ γλῶσσαι καλοῦνται.

Ἡ Λατινικὴ γλῶσσα ἀνήκει εἰς τὴν καλουμένην Ἀρίαν ἢ Ἰνδοευρωπαϊκὴν οἰκογένειαν τῶν γλωσσῶν, ἐξ ὧν ἡ κατ' ἐξοχὴν συγγενὴς καὶ ὡς εἰπεῖν ἀδελφὴ αὐτῆς εἶνε ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς μεγάλως ἐπέδρασεν ἐπὶ τὴν διαμόρφωσιν τῆς Λατινικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας. Διὸ ἅπασα σχεδὸν ἡ τῶν Ῥωμαίων φιλολογία διεμορφώθη καθ' Ἑλληνικὰ ὑποδείγματα.

Ὁ λεγόμενος χρυσοῦς αἰὼν τῆς Λατινικῆς φιλολογίας (80 π. Χ.—14 μ. Χ.) ἀποτελεῖ τὴν λαμπροτάτην περίοδον τῆς Λατινικῆς γλώσσης, τῆς ὁποίας χαρακτηριστικὰ εἶνε ἡ ἐνάργεια, ἡ κυριολεξία καὶ ἡ ἄκρα ἐν τῇ συντάξει λογικὴ ἀκρίβεια. Ἐν τῷ καθαρῷ δὲ τούτῳ λατινισμῷ συνέγραψαν οἱ ἔγκριτοι τῶν Ῥωμαίων συγγραφεῖς, ὧν προεξάρχει ὁ Κικέρων.

β'. Λατινική Ἀλφάβητος.

1. Τὰ γράμματα (litterae) τῆς Λατινικῆς Ἀλφάβητου εἶνε 24, τὰ ἐπόμενα:

Γραφή.	Ἐκφώνησις.	Ἀντίστοιχον Ἑλληνικόν.	Παραδείγματα
A, a	ἄ	α	Abas Ἄβας
B, b	μπέ	β	Barbarus Βάρβαρος
C, c	τσέ	κ	Cicero Κικέρων
D, d	ντέ	δ	Dardanus Δάρδανος
E, e	ἔ	ε, η	Electra Ἠλέκτρα
F, f	ἔφ	φ	Flavius Φλάβιος
G, g	γγ, γκ	γ	Gigas Γίγας
H, h	ὡς ἀδύνατον χ	•	Helena Ἠλένη
I, i	ι	ι	Ilias Ἰλιάς
[J, j	γι	ι	Janus Ἰανός]
K, k	κά	κ	Kalendae Καλάνδαι
L, l	ἔλ	λ	Laelius Λαίλιος
M, m	ἔμ	μ	Momus Μῶμος
N, n	ἔν	ν	Nanus Νάννος
O, o	ὄ	ο, ω	Orōdes Ὀρώδης
P, p	πέ	π	Papius Πάπιος
Q, q	κοῡ	(κόππα) κ	Quintus Κόϊντος
R, r	ἔρ	ρ	Roma Ρώμη
S, s	ἔσ	σ	Sosius Σόσιος
T, t	τέ	τ	Titus Τίτος.
U, u	οῡ	υ, ου	Mus μῦς, Musa Μοῦσα
V, v	βαῦ	F (β, ου)	Vinum Φοῖνος,
X, x	ἔξ	ξ	Xeno Ξένων
Y, y	ῦ ψιλόν	υ	Cyprus Κύπρος
Z, z	ζέτα	ζ	Zopyrus Ζόπυρος

2. Τὰ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης δασέα θ, φ, χ καὶ τὸ δασυνό-μενον ρ ἀναπληροῖ ἡ Λατινικὴ γλώσσα διὰ τῆς ἐνώσεως τοῦ t, p, c καὶ r μετὰ τοῦ h, οἷον:

th	ἔκφών.	θ	ἀντίστ.	ἔλλ.	θ	Thetis Θετίς
ph	»	φ	»	»	φ	Philippus Φίλιππος
ch	»	χ	»	»	χ	Chabrias Χαβρίας
rh	»	ρ	»	»	ῥ	Rhodus Ῥόδος.

ΣΗΜ. Τὰ κύρια ὀνόματα καὶ τὰ ἐκ τούτων παραγόμενα ἐπίθετα γράφονται κεφαλαίῳ γράμματι, οἷον Roma, Romānus.

γ'. Φωνήεντα, σύμφωνα, δίφθογγοι.

3. Τὰ φωνήεντα (litteræ vocales) εἶνε εἶξ, a, e, i, o, u, y, ἐκφωνούμενα ὡς τὰ Ἑλληνικὰ φωνήεντα α, ε, ι, ο, ου, υ· τὰ δὲ λοιπὰ γράμματα εἶνε σύμφωνα (litteræ consonantes).

4. Αἱ συνηθέστεραι δίφθογγοι εἶνε τέσσαρες, αἱ ἐπόμεναι·

ae ἐκφώνησις αι ἀντίστ ἐλλ. αι Aetna Αἴτνη

oe » ē » » οι Boeotia Βοιωτία

au » ᾠου » » αυ Glaucus Γλαῦκος

eu » ἔου » » ευ Eurys Εὐρύς.

ΣΗΜ. Σπανιώτεροι δίφθογγοι εἶνε αἱ ei ui, οἷον hei cui.

δ'. Παρατηρήσεις περὶ τῶν λοιπῶν γραμμάτων.

5. Τὸ c ἐκφωνεῖται ὡς τσε πρὸ τοῦ e, i, y, ae, oe, eu, πρὸ δὲ τοῦ a, o, u καὶ πρὸ συμφώνου ὡς τὸ Ἑλληνικὸν κ, οἷον Cicerō, caecus, coetus, Cyrus. Ἀλλὰ carus, coma, cura, cras.

ΣΗΜ. Τὸ c συλλαβιζόμενον μετὰ τοῦ προηγούμενου φωνήεντος ἢ ἐν τέλει λέξεως ὄν προφέρεται ὡς κ, οἷον ce-ce (ἔκτσε), ic-tus (ἔκτους), dic, lac.

6. Τὸ συμφωνοειδὲς i ἢ j (=γι ἐν τῇ λέξει γιάννης) εὐρίσκεται μετὰ φωνήεντος ἐν ἀρχῇ λέξεως, οἷον ianua (γιάνουα) θύρα, ἢ ἐν μέσῳ λέξεως μετὰ δύο φωνηέντων, οἷον aio (ἄγιο). Ἀλλὰ ais, ait.

ΣΗΜ. Τὸ i μετὰ φωνήεντος ἐν ἀρχῇ λέξεως Ἑλληνικῆς προφέρεται ὡς ι καὶ ὄχι ὡς γι, οἷον Iōnes (ιόνες), Iapetus.

7. Τὸ k εἶνε σχεδὸν ἄχρηστον. Ἀντικαθίστησι δὲ αὐτὸ τὸ c. Εἶνε δὲ ἐν χρήσει τὸ k μόνον ἐν τοῖς συντετμημένοις K.=Kaeso=Caeso (προωνύμιον) καὶ Kal.=Kalendae=Calendae (Καλάνδαι, ἡ πρώτη τοῦ μηνός).

8. Τὸ Q q εἶνε πάντοτε ἠνωμένον μετὰ τοῦ u, καὶ ἀποτελοῦν μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος μίαν συλλαβὴν ἐκφωνεῖται ὡς κβ, οἷον qui, quae, quod.

9. Τὸ g μετὰ τοῦ u ἐκφωνεῖται ὡς γγβ, οἷον exiguus (ἐξίγ-γβους) μικρός, an-guis (ἄν-γγβις) ὄφις.

10. Τὸ s μετὰ δύο φωνηέντων ἐν μέσῳ τῆς λέξεως εὐρισκόμενον ἐκφωνεῖται ὡς τὸ Ἑλληνικὸν ζ, οἷον Musa, casus.

11. Ἡ συλλαβὴ ti ἐπομένου φωνήεντος ἐκφωνεῖται ὡς τσι, οἷον natio (νάτσι), otium (ότσιουμ). Ἐκφωνεῖται ὁμως ὡς τι :

α. Ἐὰν τὸ φωνῆεν αὐτῆς εἶνε μακρόν, οἷον totius.

β. Ὅταν προηγῶνται αὐτῆς τὰ σύμφωνα s, x ἢ t, οἷον ostium, mixtio, Bruttium.

γ'. Ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς λέξεσιν, οἷον *Miltiades*, *Critias*, *Boeotia*.

12. Τὰ γράμματα *y* καὶ *z* προσετέθησαν ἐν τῇ Λατινικῇ ἀλφάβητῳ ἐπὶ Κικέρωνος, προσληφθέντα ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφάβητου πρὸς γραφὴν τῶν εἰς τὴν Λατινικὴν μετενεχθεῖσων Ἑλληνικῶν λέξεων, οἷον *Zacynthus*, *Goregra*.

13. Τὰ σύμφωνα *x* (=cs) καὶ *z* (=ds) εἶνε διπλά.

ε'. Συλλαβισμός.

14. Σύμφωνον εὐρισκόμενον μεταξὺ δύο φωνηέντων συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, οἷον *i-ter*, *le-go*, *a-mi-ci-ti-a*.

15. Πλείονα σύμφωνα εὐρισκόμενα μεταξὺ φωνηέντων συλλαβίζονται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, ὅταν εὐρίσκωνται ἐν ἀρχῇ λέξεως, οἷον *pa-tris* (*tres*), *ma-gi-ster* (*sterno*), *si-gnum* (*gnarus*), *a-cris* (*cresco*), *li-bri* (*brutus*). Ἄλλὰ *men-tem*, *fal-lo*, *cur-ro*, *doc-tus*, *scrip-si*, *om-nis*, *mon-strum*.

16. Αἱ σύνθετοι λέξεις χωρίζονται ἐν τῷ συλλαβισμῷ εἰς τὰ συνθετικά των μέρη, οἷον *dis-par*, *post-ea*.

ς'. Τονισμός.

17. Πᾶσα δισύλλαβος λέξις τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης, οἷον *pa'ter*, *ma'ter*.

18. Πᾶσα ὑπερδισύλλαβος λέξις, ἐὰν μὲν ἔχη τὴν παραλήγουσαν μακράν, τονίζεται ἐπ' αὐτῆς, ἐὰν δὲ ἔχη ταύτην βραχεῖαν, τονίζεται ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης, οἷον *monē're*, ἀλλὰ *mónē'o*, *confē'ci*, ἀλλὰ *confí'cio*.

ΣΗΜ Σημεῖον τῆς βραχύτητος τῶν φωνηέντων εἶνε τοῦτο (*˘*), τοῦ δὲ μήκους αὐτῶν τοῦτο (*-*), οἷον *ámō*.

ζ'. Ποσότης συλλαβῶν.

19. Βραχεῖα συλλαβὴ εἶνε ἡ ἔχουσα βραχὺ φωνῆεν *ā ē ī ō ū ŷ*, οἷον *fā'ilo*, *vēnīō*, *ri'dhūs*.

20. Μακρὰ συλλαβὴ εἶνε ἡ ἔχουσα μακρον φωνῆεν *ā ē ī ō ū ŷ* ἢ δίφθογγον, οἷον *vēr*, *cēdo*, *caēdo*.

21. Περὶ τῆς ποσότητος τῶν Λατινικῶν συλλαβῶν ἰσχύουσιν οἱ ἐπόμενοι κανόνες.

22. Βραχὺ εἶνε πᾶν φωνῆεν μεθ' ὃ ἐπιφέρεται ἕτερον φωνῆεν καὶ ἡ ἄν παρεμπύπτῃ, οἷον *docēō*, *audīō*, *trāho*, *contrāho*.

ΣΗΜ. α'. Αἱ δίφθογγοι ἐν Ἑλληνικαῖς λέξεσιν εἶνε πάντοτε μακράι, οἷον *Corcyraeūs*, *Plataeae*.

ΣΗΜ. β'. Μακρόν εἶνε τὸ *I* τῶν εἰς *Ius* γενικῶν (§ 135) καὶ τὸ τοῦ *ſio* (§ 222) καὶ τὸ *ē* τῆς *īdī* γενικῆς (§ 122).

23. Μακρόν εἶνε πᾶν φωνῆεν ἐκ συγκοπῆς ἢ συναίρεσεως γεννώμενον, οἷον *jūnior* (*jūvenior*), *cōgo* (*coago*), *tibīcen* (*ti-biicen*).

24. Θέσει μακρόν λογίζεται τὸ βραχὺ φωνῆεν, ὅταν μετ' αὐτὸ ἐπιφέρωνται δύο ἢ καὶ πλείονα σύμφωνα ἢ διπλοῦν *x*, *z*, οἷον *dōctus* (ῥ. *dō ēō*), *īxi* (ῥ. *iēgo*), *dūx*, *ēāza*.

25. Ὅταν τὸ δεύτερον τῶν δύο συμφώνων εἶνε *l* ἢ *r*, τὸ πρὸ αὐτῶν φωνῆεν εἶνε δίχρονον. Ἐν τῇ πεζογραφίᾳ ὅμως λαμβάνεται πάντοτε ὡς βραχὺ, οἷον *cetēbrum*, *medīocris*. Ἀλλὰ *theātrum*, *arātrum*, *simulācrum*, διότι τὸ *ā* εἶνε φύσει μακρόν.

26. Τὸ ἐγγλιτικὸν μόριον *que* (=τέ, καί), προσαρτώμενον ἐν τέλει λέξεως καταβιάζει τὸν τόνον τῆς λέξεως εἰς τὴν λήγουσαν αὐτῆς, οἷον *rosāque* (= *et rosa*) καὶ τὸ ῥόδον. Ὅταν δὲ τὸ *que* δὲν σημαίνει *τέ, καί*, τὸ τοιοῦτον δὲν συμβαίνει, οἷον *itāque*=ὄθεν, *ūtīque*=δήπου.

ΣΗΜ. Ἐπιθέσης προσαρτῶνται καὶ τὰ ἐγγλιτικὰ μόρια *ve* ἢ *ne* ἢ; καὶ οἱ προσχηματισμοὶ τῶν ἀντωνυμιῶν *te*, *ce*, *met*, *pte*, οἷον *animūmve* (*ānfmum*, *ve*) *putāsne* (*putas*, *ne*) *meōpte* (*mēo*, *pte*).

27. Αἱ τῶν Ἑλληνικῶν λέξεων συλλαβαὶ τηροῦσιν ἐν τῇ Λατινικῇ τὴν ποσότητα, ἣν ἔχουσιν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, ἀλλὰ τονίζονται ὡς ἀνεῖ ἢ σαν Λατινικαί, οἷον *Agēsīlāus*, *Themisīdōcles*, *Pelopīdas*, *Plataeae*.

η'. Στίξεις.

28. Τὰ πρὸς στίξιν τοῦ Λατινικοῦ λόγου χρησιμεύοντα σημεῖα, ἅτινα κατὰ τὴν χρῆσιν συμφωνοῦσι πρὸς τὰ ἀνάλογα Ἑλληνικά, εἶνε τὰ ἐπόμενα·

Punctum [·], τελεία στιγμῆ.

Comma [,], κόμμα, ὑποστιγμῆ.

Signum interrogationis [?], ἐρωτηματικὸν σημεῖον.

Signum exclamationis [!], ἐπιφωνηματικὸν σημεῖον.

Colon [:] κῶλον, μέση στιγμῆ [·].

Semicolon [;] ἡμίκωλον, μέση στιγμῆ [·].

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΤΥΠΙΚΟΝ

Μέρη τοῦ λόγου.

29. Τὰ μέρη τοῦ λόγου (partes orationis) ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ εἶνε ὅκτώ, τὰ ἐπόμενα·

κλίτ' α'	}	Ὄνομα οὐσιαστικόν	Nomen Substantivum
		Ὄνομα ἐπίθετον	Nomen adjectivum
		Ἄντωνυμία	Pronōmen
		Ῥῆμα	Verbum
κλίτ' α'	}	Ἐπίρρημα	Adverbium
		Πρόθεσις	Praepositio
		Σύνδεσμος	Conjunctio
		Ἐπιφώνημα	Interjectio

ΣΗΜ. Ἡ Λατινικὴ γλώσσα στερεῖται τοῦ ἄρθρου ὅθεν columba=ἡ περιστερά, καὶ =περιστερά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ὄνόματα (nomina).

30. Τὰ παρεπόμενα τοῖς ὀνόμασιν εἶνε καὶ ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ γένος, ἀριθμός, πτώσις καὶ κλίσις.

α'. Γένος (genus).

31. Τὸ γένος τῶν ὀνομάτων εἶνε ἀρσενικόν (masculīnum), θηλυκόν (feminīnum) καὶ οὐδέτερον (neutrum).

32. Ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν

α'. Ἀρσενικὰ εἶνε τὰ σημαίνοντα ἀρσενικὰ πρόσωπα καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀνέμων, μηνῶν καὶ ἔθνῶν καὶ τὰ τῶν πλείστων ποταμῶν καὶ ὀρέων, οἷον Rōmūlus, Mars, Octōber, Borē s, Achīvi, Tibēris, Olympos.

β'. Θηλυκὰ εἶνε τὰ σημαίνοντα θηλυκὰ πρόσωπα καὶ τὰ ὀνόματα τῶν νήσων, καὶ τὰ τῶν πλείστων δένδρων, πόλεων καὶ χωρῶν, οἷον Cornelia, Juno, Lesbos, Asia, Roma, pinus (πεύκη).

γ'. Οὐδέτερα εἶνε πάντα τὰ ἄκλιτα, οἷον *A longum* μακρὸν *A. ultimum vale* ἔσχατον χαιρε.

δ'. Κοινὰ (*communia*) εἶνε τὰ διὰ μιᾶς καταλήξεως ἐκφράζοντα ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ πρόσωπα, οἷον

<i>adulescens</i> , ἄ. νέος		<i>adulescens</i> , θ. νέα
<i>civis</i> , ἄ. πολίτης		<i>civis</i> , θ. πολίτις
<i>sacerdos</i> , ἄ. ἱερεὺς		<i>sacerdos</i> , θ. ἱέρεια.

ε'. *Mobilīa* εἶνε τὰ ἔχοντα ἴδιον τύπον διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ ἴδιον διὰ τὸ θηλυκὸν γένος, οἷον :

<i>deus</i> , ἄ. θεὸς		<i>dea</i> , θ. θεὰ
<i>filīus</i> , ἄ. υἱὸς		<i>filīa</i> , θ. θυγάτηρ
<i>rex</i> , ἄ. βασιλεὺς		<i>regīna</i> θ. βασίλεια
<i>victor</i> , ἄ. νικητῆς		<i>victrix</i> , θ. νικήτρια.

ς'. Ἐπίκοινὰ (*epicoena*) εἶνε τὰ τῶν ζώων ὀνόματα, ἅτινα τὴν αὐτὴν καὶ εἰς τὰ δύο γένη ἔχουσι καταλήξιν, οἷον

<i>aquīla</i> , θ. ἀετὸς (ἀρσ. θηλ.)
<i>corvus</i> , ἄ. κόραξ (ἀρσ. θηλ.).

33. Τὰ ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τὴν Λατινικὴν μετενεχθέντα τηροῦσι καὶ τὸ γένος αὐτῶν, οἷον

<i>dialēctos</i> , θ. ἡ διάλεκτος
<i>diamētros</i> , θ. ἡ διάμετρος
<i>pelāgus</i> , οὐδ. τὸ πέλαγος.

β'. Ἀριθμὸς (*numerus*).

34. Οἱ ἀριθμοὶ εἶνε δύο, ἐνικός (*singulāris*) καὶ πληθυντικός (*plurālis*).

γ'. Πτώσεις (*casus*).

35. Αἱ πτώσεις εἶνε ἕξ,

Ὀνομαστικὴ	<i>Nominatīvus</i>
Γενική	<i>Genetīvus</i>
Δοτική	<i>Datīvus</i>
Αἰτιατικὴ	<i>Accusatīvus</i>
Κλητικὴ	<i>Vocatīvus</i>
Ἀφαιρετικὴ	<i>Ablatīvus</i> .

36. Ἡ ὀνομαστικὴ καὶ κλητικὴ λέγονται *casus recti* πτώσεις εὐθείαι, αἱ δὲ λοιπαὶ *casus obliqui* πτώσεις πλάγαι.

45. Ὀνόματα πρωτόκλιτα πρὸς ἄσκησιν καὶ ἀπομνημόνευσιν.

Θηλυκὰ

porta πύλη
 aqua ὕδωρ
 terra γῆ
 fuga φυγή
 gloria δόξα
 mensa τράπεζα
 ira ὀργή
 victoria νίκη
 lacrima δάκρυον
 via ὁδός
 insula νῆσος

Ἀρσενικὰ

perfūga αὐτόμολος
 convīna συμπότης
 poēta ποιητής
 scriba γραφεὺς
 agericōla γεωργός
 incōla κάτοικος
 collēga ἑταῖρος
 advēna ἑπηλύς
 indigēna ἰθαγενής
 pirāta πειρατής
 aurīga ἠνίοχος.

β'. Ἑλληνικὰ πρωτόκλιτα.

Θηλυκὰ εἰς ē

Ἀρσενικὰ εἰς ās καὶ ēs

47. Παραδείγματα.

Ἑνικὸς

Ὀνομ.	cramb-ē	Aenē-ās	Spartiāt-ēs
Γεν.	cramb-ēs	Aenē-ae	Spartiāt-ae
Δοτ.	cramb-ae	Aenē-ae	Spartiāt-ae
Αἰτ.	cramb-ēn	Aenē-ām	Spartiāt-ām
Κλητ.	cramb-ē	Aenē-ā	Spartiāt-ā
Ἀφαιρ.	cramb-ē	Aenē-ā	Spartiāt-ā

48. Ὁ πληθυντικὸς τῶν Ἑλληνικῶν πρωτοκλίτων ὀνομάτων κλίνεται κατὰ τὴν Λατινικὴν κλίσιν· οἷον cramb-ae, ārum κτλ.

49. Πολλὰ τῶν εἰς e ἔχουσι τὸν Λατινικὸν τύπον, οἷον Pene-lōpa, Helēna, grammaticā κτλ.

50. Ἑλληνικὰ πρωτόκλιτα πρὸς ἄσκησιν.

alōe ἄλὼν	Atrīdes Ἀτρείδης
Cybele Κυβέλη	Archias Ἀρχίας
Philoctētes Φιλοκτήτης	Pelopidas Πελοπίδας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Δευτέρα κλίσις.

α'. Λατινικὰ δευτερόκλιτα.

51. Ἡ δευτέρα κλίσις περιέχει ὀνόματα ἀρσενικά, καταλήγοντα εἰς ūs καὶ ĕr καὶ οὐδέτερα καταλήγοντα εἰς ūm

Ἔτι δὲ ἔν ἀρσενικὸν εἰς ĩr, τὸ vir ἀνὴρ, καὶ ἔν ἐπίθετον εἰς ur, τὸ satŭr πλήρης.

52. Παραδείγματα.

α'. Ὀνόματα εἰς ūs καὶ ūm.

	Ἑνικὸς	Πληθυντικὸς
Ὄνομ.	hort-ūs κῆπος	hort-ī
Γεν.	hort-ī	hort-ō ūm
Δοτ.	hort-ō	hort-īs
Αἰτ.	hort-ūm	hort-ōs
Κλητ.	hort-ē	hort-ī
Ἄφ.	hort-ō	hort-īs

	Ἑνικὸς	Πληθυντικὸς
Ὄνομ.	bell-ūm πόλεμος	bell-ā
Γεν.	bell-ī	bell-ō ūm
Δοτ.	bell-ō	bell-īs
Αἰτ.	bell-ūm	bell-ā
Κλητ.	bell-ūm	bell-ā
Ἄφ.	bell-ō	bell-īs

β'. Ὀνόματα εἰς ĕr.

	Ἑνικὸς	Πληθυντικὸς
Ὄνομ.	libĕr βιβλίον	libr-ī
Γεν.	libr-ī	libr-ōrŭm
Δοτ.	libr-ō	libr-īs
Αἰτ.	libr-ūm	libr-ōs
Κλητ.	libĕr	libr-ī
Ἄφ.	libr-ō	libr-īs

Ἐνικὸς

Ὄνομ.	genēr	γαμβρός
Γεν.	genēr-ī	
Δοτ.	genēr-ō	
Αἰτ.	gener-ūm	
Κλητ.	gener	
Ἀφαιρ.	genēr-ō	

Πληθυντικὸς

genēr-ī
gener-ōrūm
gener-īs
gener-ōs
gener-ī
gener-īs

53. Τὰ εἰς ἕρ δευτερόκλιτα οὐσιαστικά ἀποβάλλουσι συνήθως ἐν τῇ κλίσει τὸ e πρὸ τοῦ r. Ἐξ δὲ εἰς er οὐσιαστικά τὰ

socer	πενθερός,	gener	γαμβρός,	
adulter	μοιχός,	Liber	Διόνυσος,	
vesper	ἑσπέρα	καὶ	puer	παῖς,

τηροῦσι τὸ e ἐν τῇ κλίσει. Ἴδὲ καὶ § 66.

Παρατηρήσεις περὶ τῆς δευτέρας κλίσεως.

54. Χαρακτηριστικὸν τῆς δευτέρας κλίσεως εἶνε ἡ ἐπικράτησις τοῦ φωνήεντος o.

55. Ἡ ἐνικὴ γενικὴ τῆς βας κλίσεως καταλήγει εἰς ī μακρόν.

56. Ἡ δοτικὴ καὶ ἀφαιρετικὴ τῆς βας κλίσεως καταλήγουσιν ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ εἰς ō μακρόν, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ εἰς īs μακρόν.

57. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν εἰς us καταλήγει εἰς ē βραχύ.

58. Τὰ κύρια ὀνόματα εἰς iūs, ājus καὶ ējus, καθὼς καὶ τὸ filius υἱὸς καὶ meus ἐμὸς ἔχουσιν εἰς τὴν ἐνικὴν κλητικὴν ī μακρόν, οἷον

Tullīus - Tullī,	Gājus - Cāī,
Pompējus - Pompēī,	mī filī

υἱέ μου.

59. Deus ὁ Θεὸς ἔχει ἐνικὴν κλητικὴν ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ, οἷον ō bone Deus ὦ ἀγαθὲ Θεός. Ὁ δὲ πληθυντικὸς κλίνεται οὕτως

Ὄν.	deī	καὶ	dī
Γεν.	deōrum	(ἢ	deūm)
Δοτ.	deīs	καὶ	dīs
Αἰτ.	deōs		
Κλητ.	deī	καὶ	dī
Ἀφ.	deīs	καὶ	dīs

60. Θηλυκὰ εἰς us εἶνε πλεῖστα ὀνόματα δένδρων (§ 32, 6).

Ἐπι δὲ τὰ *alvus* κοιλία, *humus* γῆ, *vannus* τὸ λίκνον Τὰ δὲ
vulgus ὄχλος καὶ *virus* δηλητήριον εἶνε οὐδέτερον

61 Ὄνόματα δευτερόκλιτα πρὸς ἄσκησιν καὶ ἀπομνη- ὄνευσιν.

<i>Ἀρσενικά.</i>	<i>Θηλυκά.</i>	<i>Οὐδέτερον.</i>
<i>discipulus</i> μαθητής	<i>ulmus</i> πετελέα	<i>atramentum</i> κελάνη
<i>oculus</i> ὀφθαλμός	<i>ceresus</i> κερασία	<i>ovum</i> ὄν
<i>campus</i> πεδίον	<i>fraxinus</i> μελία	<i>verbum</i> λέξις
<i>populus</i> λάος	<i>fagus</i> φηγός	<i>donum</i> δῶρον
<i>cibus</i> τροφή	<i>malus</i> μηλέα	<i>vinum</i> οἶνος
<i>servus</i> δούλος	<i>pirus</i> ἄπιος	<i>somnium</i> ὄνειρον
<i>dolus</i> δόλος	<i>populus</i> λεύκη	<i>studium</i> σπουδή
<i>magister</i> διδάσκαλος	<i>Rhodus</i> Ῥόδος	<i>exemplum</i> παράδειγμα
<i>minister</i> ὑπηρέτης	<i>Corinthus</i> Κόρινθος	<i>gaudium</i> χαρά
<i>vir</i> (γ. <i>viri</i>) ἀνὴρ.	<i>Aegyptus</i> Αἴγυπτος.	<i>scamnum</i> βάθρον

β'. Ἑλληνικά δευτερόκλιτα.

62. Τὰ Ἑλληνικά ὀνόματα εἰς ος, ον ἢ φυλάττουσι τὰς Ἑλ-
 ληνικάς καταλήξεις, ὡς *Paros*, *Delos*, *Ilion* ἢ μεταβάλλουσι
 αὐτὰς εἰς *us*, *um*, οἷον *Homērus* Ὅμηρος, *theātrum* θέατρον.

63. Τὰ εἰς ρ ος Ἑλληνικά προηγουμένου συμφώνου μεταβάλ-
 λονται ἢ εἰς *us*, οἷον *Codrus* Κόδρος, ἢ εἰς *er*, οἷον *Alexander*
 Ἀλέξανδρος. Ἐπ' ἴσης δὲ καὶ τὰ εἰς εὺς ἐν τῇ Λατινικῇ εἶνε δευ-
 τερόκλιτα, οἷον *Thesūs*, ἰ *Θησεύς*, *Persūs*, ἰ *Περσεύς*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5'.

Ἐπίθετα τῆς πρώτης καὶ δευτέρας κλίσεως.

64. Τὰ κατὰ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν κλίσιν κλινόμενα ἐπί-
 θετα καταλήγουσιν εἰς

<i>ἀρσ.</i>	<i>θηλ.</i>	<i>οὐδ.</i>
<i>ūs,</i>	<i>ā,</i>	<i>ūm,</i>
<i>ēr,</i>	<i>ā.</i>	<i>ūn.</i>

65. Τῶν τοιούτων ἐπιθέτων τὸ μὲν ἀρσ. καὶ οὐδ. κλίνεται κατὰ
 τὴν δευτέραν κλίσιν, τὸ δὲ θηλυκὸν κατὰ τὴν πρώτην.

α'. Ἐπίθετα εἰς ūs, ā, ūm.

Ἐνικός

Ὄνομ.	bonūs ἀγαθός	bonā ἀγαθή	bonūm ἀγαθόν
Γεν.	bonī	bonae	bonī
Δοτ.	bonō	bonae	bonō
Αἰτ.	bonūm	bonām	bonūm
Κλητ.	bonē	bonā	bonūm
Ἄφ.	bonō	bonā	bonō

Πληθυντικός

Ὄνομ.	bonī	bonae	bonā
Γεν.	bonōrum	bonarūm	bonōrum
Δοτ.	bonīs	bonīs	bonīs
Αἰτ.	bonōs	bonās	bonā
Κλητ.	bonī	bonae	bonā
Ἄφ.	bonīs	bonīs	bonīs.

β'. Ἐπίθετα εἰς er, ā, ūm

Ἐνικός

Ὄνομ.	nigēr μέλας	nigrā μέλαινα	nigrūm μέλαν
Γεν.	nigrī	nigrae	nigrī
Δοτ.	nigrō	nigrae	nigrō
Αἰτ.	nigrūm	nigrām	nigrūm
Κλητ.	nigēr	nigrā	nigrūm
Ἄφ.	nigrō	nigrā	nigrō

Πληθυντικός

Ὄνομ.	nigrī	nigrae	nig ā
Γεν.	nigrōrum	nigrarūm	nigrōrum
Δοτ.	nigrīs	nigrīs	nigrīs
Αἰτ.	nigrōs	nigrās	nigrā
Κλητ.	nigrī	nigrae	nigrā
Ἄφ.	nigrīs	nigrīs	nigrīs.

66. Τὰ εἰς er, a, um ἐπίθετα ἀποβάλλουσι συνήθως ἐν τῇ ἰλίσει τὸ πρὸ τοῦ r φωνῆεν e, οἷον aeger aegra aegrum ἄρρω-
ιτος, vafer vafra vafrum πανούργος κτλ. Τηροῦσι δὲ αὐτὸ τὰ

ἀκόλουθα ἔξ ἐπίθετα miser ἄθλιο, tener τρυφερός, lacer ῥα-
κώδης, prosper εὐτυχής, liber ἐλεύθερος, asper τραχύς. (Ἴδὲ καὶ
§ 49). Ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἐ τοῦ fero καὶ gero σύνθετα ἐπίθετα,
οἷον mortifer θανατηφόρος, armiger ὄπλοφόρος.

67. Κλίνατε τὰ ὀνόματα

parvus puer	μικρὸς παῖς	tenera femina	τρυφερὰ γυνή
atrum vinum	μέλας οἶνος	benignus amicus	εὐμενὴς φίλος
infidum ulgus	ἄπιστος ὄχλος	asper lupus	ἄγριος λύκος
prosper gener	εὐτυχὴς γαμβρός	miser equus	ἄθλιος ἵππος

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Τρίτη κλίσις.

68. Ἡ τρίτη κλίσις περιέχει ὀνόματα καὶ τῶν τριῶν γενῶν,
καταλήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς διάφορα γράμματα καὶ ἐν
τῇ ἐνικῇ γενικῇ εἰς *is* βραχύ.

69. Τὰ τριτόκλιτα οὐσιαστικὰ ὀνόματα διαιροῦνται εἰς πε-
ριττοσύλλαβα καὶ ἰσοσύλλαβα. Χαρακτηριστικὸν δὲ τῶν
μὲν περιττοσυλλάβων εἶνε ἢ εἰς *um*, τῶν δὲ ἰσοσυλλάβων ἢ εἰς *ium*
γενικὴ πληθυντικὴ.

Α'. Περιττοσύλλαβα (imparisyllaba).

Ἄφαιρ. ἐνικῶ	ῥ
Ἄφ. καὶ αἰτ. οὐδ. πληθ.	ῥ
Γενικὴ πληθυντ.	um

α'. Ἀρσενικὰ περιττοσύλλαβα.

70. Παραδείγματα.

Ἐνικός

Ὄνομ.	leō λέων	calōr θάλπος	flos ἄνθος
Γεν.	leōn-īs	calōr-īs	flōr-īs
Δοτ.	leōn-ī	calōr-ī	flōr-ī
Αἰτ.	leōn-ēm	calōr-ēm	flōr-ēm
Κλητ.	leo	calōr	flos
Ἄφ.	leōn-ē	calōr-ē	flōr-ē

Πληθυντικός

Όνομ.	leōn-ēs	calōr-ēs	flōr-ēs
Γεν.	leōn-ūm	calōr-ūm	flōr-ūm
Δοτ.	leon-ībūs	calōr-ībūs	flōr-ībūs
Αίτ.	leōn-ēs	calōr-ēs	flōr-ēs
Κλητ.	leōn-ēs	calōr-ēs	flōr-ēs
Άφ.	leon-ībūs	calor-ībūs	flōr-ībūs

71. Κλίνατε τὰ ὀνόματα

sermo (-ōnis)	facētus	ἀστεῖος λόγος
homō (-īnis)	bonus	ἀγαθὸς ἄνθρωπος
dolor (-ōris)	acerbus	πικρὸν ἄλγος
mos (-ōris)	antiquus	ἀρχαῖον ἔθος
anser (-ēris)	albus	λευκὸς χήν
paries (-iētis)	albus	λευκὸς τοίχος
cinis (ēris)	multus	πολλὴ τέφρα.

Συγκοπικά

72. Πάντα τὰ εἰς -ter πλὴν τοῦ later -ēris (πλίνθος) συγκόπτουσιν ἐν τῇ κλίσει τὸ e τῆς ὀνομαστικῆς, οἷον pater (patris) πατήρ, mater (matris) μήτηρ, frater (fratris) ἀδελφός, venter (ventris) κοιλία.

73. Τὰ εἰς ter συγκοπτικά ὡς περιττοσύλλαβα σχηματίζουν τὴν γενικὴν πληθυντικὴν εἰς um, οἷον patrum, matrum, fratrum. Ἐξαιροῦνται τὰ linter λέμβος, uter ἀσκὸς καὶ venter κοιλία, ἅτινα σχηματίζουν τὴν γεν. πληθ. εἰς ium.

74. Ὡσαύτως συγκοπτικά εἶνε καὶ τὰ εἰς er ὀνόματα τῶν μηνῶν, σχηματίζοντα καὶ τὴν ἀφαιρετικὴν εἰς i, οἷον November (-bris, -bri) Νοέμβριος. Σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ imber (ὄμβρος), γεν. imbris, ἀφ. imbri καὶ (σπανιώτ.) imbre, γεν. πλ. imbrium.

ΣΗΜ. Συγκοπτικὸν εἶνε καὶ τὸ senex (γέρων), οὗ ἡ γεν. senis (ἐκ τοῦ senicis), ἡ δὲ γεν. πληθ. senum.

β'. Θηλυκὰ περιττοσύλλαβα.

75. Παραδείγματα.

Ἐνικός

Όνομ.	aetās ἡλικία	palūs ἔλος	vox φωνή
Γεν.	aetāt-is	palūd-īs	voc-is
Δοτ.	aetāt-ī	palūd-ī	voc-ī
Αίτ.	aetāt-ēm	palūd-ēm	voc-ēm
Κλητ.	aetās	palūs	vox
Άφαιρ.	aetāt-ē	palūd-e	voc-ē

Πληθυντικός

Όνομ.	aetāt-ēs	palū-dēs	voc-ēs
Γεν.	aetāt-ūm	palū-dūm	voc-ūm
Δοτ.	aetāt-ībūs	palūd-ībūs	voc-ībūs
Αιτ.	aetāt-ēs	palūd-ēs	voc-ēs
Κλητ.	aetāt-ēs	palūd-ēs	voc-ēs
Άφ.	aetā-ībūs	palūd-ībūs	voc-ībūs

76. Κλίνατε τὰ ὀνόματα:

aestas (-ātis) calīda θερμὸν θέρος
 laus (-ūdis) jucunda ἡδὺς ἔπαινος
 virtus (-ūtis) magna μεγάλη ἀρετή
 hiems (-ēmis) gelīda κρυερός χειμῶν.

γ. Οὐδέτερα περιττούλλαβα.

77. Παραδείγματα.

Ένικός

Όνομ.	nomēn ὄνομα	corpūs σῶμα	guttūr λάρυγξ
Γεν.	nomīn-is	corpōr-īs	guttūr-īs
Δοτ.	nomīn-ī	corpōr-ī	guttūr-ī
Αιτ.	nomēn	corpūs	guttūr
Κλητ.	nomēn	corpūs	guttūr
Άφ.	nomīn-ē	corpōr-ē	guttūr-ē

Πληθυντικός

Όνομ.	nomīn-ā	corpōr-ā	guttūr-ā
Γεν.	nomīn-ūm	corpōr-ūm	guttūr-ūm
Δοτ.	nomīn-ībūs	corpōr-ībūs	guttūr-ībūs
Αιτ.	nomīn-ā	corpōr-ā	guttūr-ā
Κλητ.	nomīn-ā	corpōr-ā	guttūr-ā
Άφ.	nomīn-ībūs	corpōr-ībūs	guttūr-ībūs

78. Κλίνατε τὰ ὀνόματα:

flumen magnum μέγας ποταμός	fulgur rapidum, ὀρμητικὴ ἀ-
tempus longum μακρὸς χρόνος	στραπή
frigus acerbum δριμύ ψυχρός	ebur (-ōris) nitidum στίλβων
opus (ēris) magnum ἔργον μέγα	ἐλέφας.

δ. Περιττούλλαβα ἔχοντα τὴν γενικὴν πληθυντικὴν εἰς -ūm.

79. Τὰ περιττούλλαβα οὐσιαστικά, ὧν ὁ χαρακτήρ ἔχει πλείονα τοῦ ἐνός σύμφωνα, καταλήγουσιν ἐν τῇ γενικῇ πληθυντικῇ εἰς īūm ὄιον.

ars τέχνη, artium	urbs πόλις, urbium
fons πηγή, fontium	arx ἀκρόπολις, arcium
cohors τάγμα, cohortium	torrens χείμαρρος, torrentium
nox νύξ, noctium	rudens κάλως, rudentium
as ἀσσάριον, assium	os ὀστοῦν, ossium.

Ἄλλὰ dux ἡγεμών, ducum, lex νόμος, legum, κτλ.

80. Ὡσαύτως καὶ αἱ γενικαὶ πληθυντικαὶ τῶν *lis* (*litis*) ἔρις, *nix* (*nivis*) χιών, *fraus* (-*ūdis*) ἀπάτη, *jus* (*juris*) δίκαιον, *mus* (*muris*) μῦς, *plus* (*pluris*) πλεόν, καὶ *vis* δύναμις παρὰ τὸν κανόνα καταλήγουσιν εἰς -*ium*, οἷον *litium*, *nivium*, *fraudium*, *jurium*, *murium*, *plurium*, *virium*.

Κλίνατε τὰ ὀνόματα·

<i>nox</i> (- <i>ctis</i>) <i>obscura</i>	σκοτεινὴ νύξ
<i>lex</i> (- <i>gis</i>) <i>justa</i>	δίκαιος νόμος
<i>pars</i> (- <i>rtis</i>) <i>magna</i>	μέγα μέρος
<i>nex</i> (- <i>cis</i>) <i>atrox</i>	ἄγριος φόνος.

B'. Ἴσοσύλλαβα τριτόκλιτα (*parisylāba*).

Γεν. πληθ. *iūm*.

α'. Θηλυκὰ (καὶ ἀρσενικὰ) ἰσοσύλλαβα.

is καὶ *ēs*.

81. Ἄπαντα σχεδὸν τὰ εἰς *īs* καὶ *ēs* τριτόκλιτα ἰσοσύλλαβα οὐσιαστικὰ καταλήγουσιν ἐν τῇ γενικῇ πληθυντικῇ εἰς *ium*.

82. Παραδείγματα.

Ἐνεκὸς

Ὄνομ.	<i>coll īs</i> λόφος	<i>nub-ēs</i> νεφέλη
Γεν.	<i>coll īs</i>	<i>nub-īs</i>
Δοτ.	<i>coll-ī</i>	<i>nub-ī</i>
Αἰτ.	<i>coll-ēm</i>	<i>nub ēm</i>
Κλητ.	<i>coll īs</i>	<i>nub-ēs</i>
Ἄφαιρ.	<i>coll-ē</i>	<i>nub-ē</i>

Πληθυντικὸς

Ὄνομ.	<i>coll-ēs</i>	<i>nub ēs</i>
Γεν.	<i>coll-iūm</i>	<i>nub-iūm</i>
Δοτ.	<i>coll-ībūs</i>	<i>nub-ībūs</i>
Αἰτ.	<i>coll-ēs</i>	<i>nub ēs</i>
Κλητ.	<i>coll-ēs</i>	<i>nub-ēs</i>
Ἄφαιρ.	<i>coll-ībūs</i>	<i>nub-ībūs</i>

83. Τέσσαρα ισοσύλλαβα εἰς is, τὰ

junēnis νέος canis κύων
sedes ἔδρα καὶ vates προφήτης

ἔχουσιν ἐν τῇ γενικῇ πληθυντικῇ um καὶ ὄχι ium.

84. Τὰ τῶν ποταμῶν καὶ πόλεων ισοσύλλαβα εἰς is ἔχουσιν αἰτιατιατ. εἰς im, οἷον Tibēris -im, Neapōlis -im. Ὡσαύτως καὶ τὰ προσηγορικὰ sitis δίψα, puppis πρύμνη, secūris πέλεκυς, vis βία, καὶ συνήθως τὰ febris πυρετός καὶ turris πύργος.

85. Τὰ ἔχοντα αἰτιατικὴν εἰς im ἔχουσι καὶ τὴν ἀφαιρετικὴν εἰς i, οἷον Tibēri, Neapoli, siti, secūri. Ὡσαύτως καὶ τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν, οἷον Novembri, Aprili κτλ. Τὸ δὲ navis ναῦς ἔχει ἀφαιρ. navi καὶ nave.

β'. Οὐδέτερα ισοσύλλαβα.

ε (l, r).

86. Οὐδέτερα ισοσύλλαβα εἶνε τὰ λήγοντα εἰς ε̄ βραχὺ καὶ τὰ μετὰ τὴν ἀποκοπὴν τοῦ ε̄ λήγοντα εἰς l καὶ r, ἤτοι τὰ εἰς e, al καὶ ar.

87. Καταλήγουσι δὲ τὰ εἰς -e, -al, -ar οὐδέτερα ἐν τῇ ἐνικῇ ἀφαιρετικῇ εἰς ī μακρόν, ἐν τῇ πληθυντ. ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητικῇ εἰς iā βραχὺ καὶ ἐν τῇ πληθυντ. γενικῇ εἰς ium.

88. Παράδειγματα.

Ἐνικὸς

Ὄνομ.	māre θάλασσα	animāl ζῶον
Γεν.	mar-is	animāl-is
Δοτ.	mar-ī	animāl-ī
Αἰτ.	mar-ē	animāl
Κλητ.	mar-ē	animāl
Ἄφ.	mar-ī	animāl-ī

Πληθυντικὸς

Ὄνομ.	mar-iā	animal-iā
Γεν.	mar-ium	animal-ium
Δοτ.	mar-ibus	animal-ibus
Αἰτ.	mar-iā	animal-iā
Κλητ.	mar-iā	animal-iā
Ἄφ.	mar-i'us	animal-ibus

89. Κλίνετε τὰ ὀνόματα

ignis lucīdus λαμπρὸν πῦρ
 navis longa μακρὰ ναῦς
 crinis flavus ξανθὴ κόμη
 ovīle parvum αὐλειὸν μικρὸν
 altāre magnum βωμὸς μέγας
 tribūnal altum ὑψηλὸν βῆμα
 exemplar bonum καλὸν παράδειγμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Α'. Ἑλληνικὰ τριτόκλιτα ὀνόματα.

90. Τὰ Ἑλληνικὰ τριτόκλιτα ὀνόματα λαμβάνουσι τὴν Λατινικὴν κλίσιν. Εἶνε δὲ ταῦτα

α'. Περιττοσύλλαβα, οἶον

Plato ōnis, Πλάτων
 draco ōnis, δράκων
 tyrannis īdis, τυραννίς
 Atlas antis, Ἄτλας.

β'. Ἴσοσύλλαβα μετ' αἰτ. εἰς im, οἶον

poēsis ποιήσις, αἰτ. poēsīm
 basis βάσις, αἰτ. basīm.

91. Τὰ πλείστα τῶν εἰς es (Ἑλλ. ης, γεν. ου) κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν, οἶον Pylādes is, Πυλάδης, Xerxes is, Ξέρξης κτλ.

Β'. Γενικώτατοι κανόνες περὶ τοῦ γένους τῶν τριτοκλίτων.

α'. Γένος τῶν περιττοσυλλάβων.

92. Ἀρσενικὰ τριτόκλιτα περιττοσύλλαβα εἶνε οὐσιαστικὰ λήγοντα εἰς -os, -o, (πλὴν τῶν εἰς -do, -go, -io), εἰς -or, τὰ εἰς -er καὶ -es περιττοσύλλαβα, οἶον mōs (-ōris) ἔθος, sermō (-ōnis) λόγος, amōr (-ōris) ἔρω, ventēr (-tris) κοιλία, pēs (pēdis) πούς.

93. Τούτων δὲ ἐξαιροῦνται τὰ ἐπόμενα·

α'. Ἐκ τῶν εἰς -or τρία εἶνε οὐδέτερα, τὰ marmor ōris μάρμαρον, aequor ōris πέλαγος καὶ τὸ cor cordis καρδία. Ἐν δὲ θηλυκὸν τὸ arbor ōris δένδρον. Ἴδὲ § 32, β'.

6'. Ἐκ τῶν εἰς -er οὐδέτερα εἶνε τέσσαρα, τὰ *cadāver* ἔρις πτῶμα, *iter* (*itinēris*) ὁδός, (*verber*) πληθ. *verbera* πληγαί καὶ *vēr* (*veris*) ἔαρ.

γ'. Ἐκ τῶν εἰς -ēs πέντε εἶνε θηλυκά, τὰ *merces* (-ēdis) μισθός, *quies* (-ētis) ἡσυχία, *seges* (-ētis) λήϊον, *teges* (-ētis) σκέπη καὶ *compēdes* (-dium) πέδα. Ἐν δὲ οὐδέτερον τὸ *aes* (*aeris*) χαλκός.

94. Θηλυκὰ τριτόκλιτα περιττοσύλλαβα εἶνε οὐσιαστικά λήγοντα εἰς -as, -aus, -us, (γεν. -utis), τὰ εἰς -do -go -io καὶ τὰ εἰς s προηγουμένου συμφώνου, ἥτοι τὰ εἰς -x, -bs, -ls, -ns, -rs.

95. Τούτων δὲ ἐξαίρουνται τὰ ἐπόμενα·

α'. Ἐκ τῶν εἰς -x ἀρσενικά ἢ κοινοῦ γένους εἶνε τὰ εἰς -ex, πλὴν τῶν θηλυκῶν *lex* (*legis*) νόμος, *supēllex* (-lectīlis) ἐπιπλα, *nex* (*necis*) φόνος, (*prex*), *preces* γεν. *precum* δεήσεις.

β'. Ἐκ τῶν εἰς -ns ἀρσενικά εἶνε τὰ *fons* πηγὴ, *pons* γέφυρα, *dens* ὀδούς, *mons* ὄρος, *rudens* κάλως, *torrens* χεῖμακρος, *oriens* (*sol*) ἀνατολή, *occīdens* (*sol*) δυσμαί.

96. Οὐδέτερα τριτόκλιτα περιττοσύλλαβα εἶνε ὀνόματα λήγοντα εἰς -en (-īnis), -ur (-ūris), τὰ εἰς -us (γεν. *ōris* ἢ *ēris*) καὶ τὰ μονοσύλλαβα εἰς *ūs* (*ūris*).

97. Τὰ εἰς *ūs* τριτόκλιτα περιττοσύλλαβα, ὅταν ἐν τῇ κλίσει δὲν μεταβάλλωσι τὸ *ū* τῆς ὀνομαστικῆς εἶνε θηλυκά, ὅταν δὲ μεταβάλλωσιν αὐτό, εἶνε οὐδέτερα, οἷον *pecus* *pecūdis* θ. κτήνος, *pecūs* *pecōdis* οὐδ. κτήνη. Τούτων δὲ ἀρσενικά εἶνε τρία, τὰ *lepus* (-ōris) λαγώς, *mus* (*muris*) ποντικός καὶ *tripus* (-ōdis) τρίπους.

98. Πάντα τὰ εἰς -men (-minis) εἶνε οὐδέτερα.

β'. Γένος τῶν ἰσοσυλλάβων.

99. Τὰ πλεῖστα τῶν εἰς *īs* καὶ *ēs* τριτοκλίτων ἰσοσυλλάβων εἶνε θηλυκά. Τούτων δὲ ἐξαίρουνται πάντα τὰ εἰς -nis, ἅτινα εἶνε ἀρσενικά ἢ κοινοῦ γένους, οἷον *ignis* πῦρ, *canis* κύων. Ἐπι δὲ ἀρσενικά εἶνε τὰ *orbis* κύκλος, *collis* λόφος, *torquis* στρεπτός, *ensis* ξίφος, *unguis* ὄνυξ, *fascis* δέσμη, *mensis* μῆν καὶ *piscis* ἰχθύς.

100. Οὐδέτερα ἰσοσύλλαβα εἶνε τὰ -e -al καὶ -ar. Ἴδ' § 86.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Ἐπίθετα τῆς τρίτης κλίσεως.

Α'. Ἴσοσύλλαβα ἐπίθετα.

ἀρσ. καὶ θηλ. εἰς <i>īs</i>	}	<i>facīlis</i> , ῥάδιος, -α
οὐδ. εἰς <i>ē</i>		

101. Τὰ ἰσοσύλλαβα τριτόκλιτα ἐπίθετα εἶνε δικατάληκτα, καταλήγοντα ἐν τῇ ἀφαιρ. τοῦ ἐνικοῦ εἰς *ī* μακρόν καὶ ἐν τῇ γεν. πληθοντ. εἰς *ium*.

102. Παραδείγματα.

Ἐνικὸς

	Ἀρσ. - Θηλ.	Οὐδ.
Ὄνομ.	<i>fortīs</i> ἀνδρείος	<i>fortē</i>
Γεν.	<i>fortīs</i>	<i>fortīs</i>
Δοτ.	<i>fortī</i>	<i>fortī</i>
Αἰτ.	<i>fortēm</i>	<i>fortē</i>
Κλητ.	<i>fortīs</i>	<i>fortē</i>
Ἀφαιρ.	<i>fortī</i>	<i>fortī</i>

Πληθοντικὸς

Ὄνομ.	<i>fortēs</i>	<i>fortiā</i>
Γεν.	<i>fortiūm</i>	<i>fortiūm</i>
Δοτ.	<i>fortibūs</i>	<i>fortibūs</i>
Αἰτ.	<i>fortēs</i>	<i>fortiā</i>
Κλητ.	<i>fortēs</i>	<i>fortiā</i>
Ἀφαιρ.	<i>fortibūs</i>	<i>fortibūs</i>

103. Ἀντὶ τῆς καταλήξεως *is* ἔχουσιν *ēr* εἰς τὸ ἀρσενικὸν γένος δώδεκα ἐπίθετα, ἅτινα, πλὴν τοῦ *celer*, συγχόπτοντα τὸ *e* ἐν τῇ κλίσει πασῶν τῶν γενῶν γίνονται ἰσοσύλλαβα. Εἶνε δὲ ταῦτα τὰ ἐπόμενα :

ἀρσ.	θηλ.	οὐδ.
<i>acēr</i> ὄξύς,	<i>acris</i> ,	<i>aciē</i>
<i>alācer</i> ζωηρός,	<i>alācris</i> ,	<i>alācre</i>
<i>celēber</i> ὀνομαστός,	<i>celēbris</i> ,	<i>celēbre</i>
<i>salūber</i> σωτήριος,	<i>salūbris</i> ,	<i>salūbre</i>
<i>volūcer</i> πτερωτός,	<i>volūris</i> ,	<i>volūcre</i>

equester ἵππικός,	equēstris,	equēstre
pedester πεζός,	pedestris,	pedestre
campester πεδινός,	campestris,	campestre
paluster ἐλώδης,	palustris,	palustre
silvester δασώδης,	silvestris,	silvestre
terrester χερσαῖος,	terrestris,	terrestre
celer, ταχύς,	celēris,	celēre.

ΣΗΜ. α'. Ἐκ τῶν εἰς er is e ἐπιθέτων μόνον τὸ celer σχηματίζει τὴν γενικὴν πληθυντικὴν εἰς um καὶ ὄχι εἰς ium.

ΣΗΜ. β'. Πολλὰ τῶν εἰς er is e ἐπιθέτων συχνότερον ἀπαντῶσιν ἔχοντα καὶ εἰς τὸ ἀρσενικὸν γένος τὴν κατάληξιν is καὶ ὄχι τὴν er.

B'. Περιττοσύλλαβα ἐπίθετα.

104. Τὰ περιττοσύλλαβα τριτόκλιτα ἐπίθετα εἶνε μονοκατάληκτα, κλινόμενα ὡς τὰ περιττοσύλλαβα οὐσιαστικά, πλὴν ὅτι ἐν μὲν τῇ ἀφαιρετικῇ τοῦ ἐνικοῦ ἔχουσιν *i* (ἢ *-e*), ἐν δὲ τῇ γενικῇ τοῦ πληθ. *ium* (σπανιώτ. δὲ *um*), καὶ ἐν τῇ ὀνομ. αἰτ. καὶ κλητ. τοῦ πληθυντ. τῶν οὐδετέρων *ia*.

105. Παραδείγματα.

Ἐνικός

	ἀρσ. - θηλ.	οὐδ.
Ὄνομ.	felix εὐτυχής	felix
Γεν.	felicis	felicis
Δοτ.	felicē	felicē
Αἰτ.	felicem	felix
Κλητ.	felix	felix
Ἄφ.	felicī(-e)	felicī(-e)

Πληθυντικός

Ὄνομ.	felicēs	felicīa
Γεν.	felicium	felicium
Δοτ.	felicibus	felicibus
Αἰτ.	felicēs	felicīa
Κλητ.	felicēs	felicīa
Ἄφ.	felicibus	felicibus

106. Μονοκατάληκτα ἐπίθετα εἶνε καὶ αἱ εἰς *ns* μετοχαί, οἷον *amans* γεν. *amantis*, ἀγαπῶν, ἀγαπῶσα, ἀγαπῶν.

107. Ἡ ἐνικὴ ἀφαιρετικὴ τῶν μονοκατάληκτων ἐπιθέτων λή-

γει εἰς -ī, ὅταν εἶνε συνημμένη μετὰ οὐσιαστικοῦ, οἷον a milite vigili· ὅταν δὲ τὸ ἐπίθετον λαμβάνηται οὐσιαστικῶς, ἢ ἀφαιρετικῆ λήγει εἰς -e, οἷον a vigile, a sapiente.

108. Ἐν τῇ γενικῇ πληθυντικῇ ἔχουσιν um (ἀντί ium) καὶ ἐν τῇ ἐνικῇ ἀφαιρετικῇ ō (ἀντί ī), ὁκτὼ μονοκατάληκτα ἐπίθετα, τὰ ἐπόμενα :

pauper πτωχός	pubes, ēris ἔφηβος
καὶ	καὶ
dives πλούσιος	caelebs ἄγαμος
particeps κοινωνός	princeps, ipis πρῶτος
καὶ	καὶ
vetus παλαιός	superstes, itis ἐπιζών.

109. Τὴν γενικὴν πληθυντικὴν εἰς um καὶ τὴν ἐνικὴν ἀφαιρετικὴν εἰς ī σχηματίζουσι τὰ ἐπόμενα ἕξ μονοκατάληκτα ἐπίθετα :

memor μνήμων	uber ἄφθονος
immemor ἀμνήμων	vigil ἄγρυπνος
supplex ἱκέτης	impar ἀνόμοιος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄.

Τετάρτη κλίσις.

110. Ἡ τετάρτη κλίσις περιέχει ὀνόματα ἀρσενικά καταλήγοντα εἰς ūs καὶ οὐδέτερα καταλήγοντα εἰς ū

111. Παραδείγματα.

Ἐνικὸς

	Ἄρσ.	Οὐδ.
Ὄνομ.	fruct-ūs καρπός	corn-ū
Γεν.	fruct-ūs	corn-ūs
Δοτ.	fruct-ūī	corn-ūī
Αἰτ.	fruct-ūm	corn-ū
Κλητ.	fruct-ūs	corn-ū
Ἄφαιρ.	fruct-ū	corn-ū

Πληθυντικός

Όνομ.	fruct-ūs	corn-ūā
Γεν.	fruct-ūūm	corn-ūūm
Δοτ.	fruct-ībūs	corn-ībūs
Αίτ.	fruct-ūs	corn-ūā
Κλητ.	fruct-ūs	corn-ūā
Άφαιρ.	fruct-ībūs	corn-ībūs

Παρατηρήσεις περί τῆς τετάρτης κλίσεως.

112. Χαρακτηριστικὸν τῆς τετάρτης κλίσεως εἶνε ἡ ἐπιπράτῃσις τοῦ φωνήεντος u.

113. Ἡ ὀνομαστική, γενική καὶ κλητική τοῦ ἐνικοῦ καὶ ἡ ὀνομ. αἰτ. καὶ κλητ. τοῦ πληθυντικοῦ καταλήγουσιν εἰς us.

114. Ἐν τῇ δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθυντικοῦ ἔχουσιν ūbus ἀντὶ ibus ἅπαντα τὰ εἰς -cus δισύλλαβα, οἷον lacus λίμνη (lacūbus). Ἔτι δὲ τὰ tribus φυλή, artus μέλη καὶ partus γένεσις. Τὰ δὲ portus λιμὴν καὶ sinus κόλπος ἔχουσιν ībus καὶ ūbus.

115. Ἡ τετάρτη κλίσις ἔχει καὶ δέκα θηλυκά. τὰ ἐπόμενα·

acus βελόνη	domus οἰκία
manus χεῖρ	tribus φυλή
porticus στοά	colus ἡλακάτη
anus γραῖα	socrus πενθερά
nurus νύμφη	idus αἱ εἰδοί.

116. Τὰ εἰς u οὐδέτερα εἶνε ὀλίγιστα καὶ τούτων τὰ μᾶλλον εὔχρηστα τέσσαρα, ἧτοι τὰ cornu κέρασ, genu γόνυ, veru ὄβελος καὶ pecu κτήνος.

117. Τοῦ domus (δόμος οἶκος) ἡ μὲν ἐνική ἀφαιρ. καταλήγει εἰς o, ἡ αἰτ. πληθ. εἰς os καὶ ἡ γεν. πληθ. εἰς ūm καὶ ōrum.

Ἐνικός

Πληθυντικός

Όνομ.	domūs	domus
Γεν.	domūs (domi)	domūum καὶ domōrum
Δοτ.	domūi	domībus
Αίτ.	domum	domōs
Κλητ.	domus	domus
Άφ.	domō	domībus

ΣΗΜ. Ἐπιρρηματικῶς τίθενται τὰ :

domī οἶκοι
domum (domos) οἶκαδε
domō οἶκοθεν.

118. Κλίνετε τὰ ὀνόματα
 cursus celer ταχύς δρόμος
 cantus dulcis ᾠδὴ ἡδεῖα
 usus bonus καλὴ χρῆσις
 aestus magnus μέγα καῦμα
 casus gravis πτώσις δεινὴ

domus regia βασιλείος οἶκος
 manus sinistra εὐώνυμος χεὶρ
 socrus sevêra πενθερὰ αὐστηρὰ
 cornu curvum κυρτὸν κέρας
 genu validum δυνατὸν γόνυ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

Πέμπτη κλίσις.

119. Ἡ πέμπτη κλίσις περιέχει ὀνόματα θηλυκά. καταλήγοντα ἐν μὲν τῇ ὀνομαστικῇ εἰς *ēs*, ἐν δὲ τῇ γενικῇ εἰς *ē*.

120. Παραδείγματα.

	Ἑνικὸς	Πληθυντικὸς	Ἑνικὸς
Ὄνομ.	di-ēs ἡμέρα	di-ēs	fid-ēs
Γεν.	di-ēi	di-ērūm	fid-ēi
Δοτ.	di-ēi	di-ēbūs	fid-ēi
Αἰτ.	di-ēm	di-ēs	fid-ēm
Κλητ.	di-ēs	di-ēs	fid-ēs
Ἀφ.	di-ē	di-ēbū;	fid-ē

Παρατηρήσεις περὶ τῆς πέμπτης κλίσεως.

121. Χαρακτηριστικὸν τῆς πέμπτης κλίσεως εἶνε τὸ φωνῆεν e.

122. Τῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς *ēi* τὸ φωνῆεν *ē* παρὰ τὸν κανόνα (§ 22) εἶνε μακρόν, ὅταν τούτου προηγῆται φωνῆεν, οἷον *diēi* τῆς ἡμέρας, ἄλλως δὲ βραχύ, οἷον *fidēi* τῆς πίστεως.

123. Τὰ τῆς πέμπτης κλίσεως ὀνόματα πλὴν τῶν *dies* καὶ *res* δὲν ἔχουσι πληθυντικόν.

124. Τὸ *dies* ἡμέρα ὡς καὶ τὸ *meridies* μεσημβρία εἶνε ἀρσενικά. Ἀλλὰ τὸ *dies* σχεδὸν πάντοτε εἶνε θηλυκὸν ὅταν σημαίνῃ ἀπλῶς χρόνον.

125. Κλίνετε τὰ ὀνόματα

res magna μέγα πρᾶγμα	dies festus ἑορτάσιμος ἡμέρα
spes vana ματαία ἑλπίς	meridies calidus θερμὴ μεσημβρία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ΄.

Ἀνώμαλος κλίσις.

126. Ἀνώμαλα τὸν σχηματισμόν.

1. Ὀν. Jupīter Ζεὺς, γεν. Jovis, δοτ. Jovi, αἰτ. Jovem. κλ. Jupiter, ἄφ. Jove.
2. Ὀν. iter ὁδός, γεν. itineris, δοτ. itineri, αἰτ. καὶ κλητ. iter, ἄφ. itinere. Πληθ. ὄν. αἰτ. καὶ κλ. itinēra, γεν. itinērum, δοτ. καὶ ἄφ. itineribus.
3. supellex ἐπιπλα. γεν. supellectīlis, δοτ. -i, αἰτ. -em. Πληθ. δὲν ἔχει. Ἴδὲ § 129.
4. senex γέρων, γεν. senis κτλ. γεν. πληθ. senum.
5. bos βοῦς, γεν. bovis κτλ. Πληθ. ὄν. boves, γεν. boum, δοτ. καὶ ἄφ. būbus (hōbus) κτλ.
6. caro (θηλ.) κρέας, γεν. carnis κτλ.
7. cor (οὐδ.) καρδιά, γεν. cordis κτλ.

127. Ἑτερόκλιτα (heteroclīta).

1. vās οὐ. (σκεῦος), γεν. vasis κτλ. Πληθ. vasa, vasōrum, vasis κτλ.
2. jugērum (πλήθλον), γεν. -i, δοτ. -o κτλ. Πληθ. jugēra, γεν. jugērum, δοτ. jugerībus κτλ.
3. vesper (ἑσπέρας), γεν. vespēri, αἰτ. vespērum καὶ vespēram, ἄφ. vespēre. Ἐπίρ. vespēri ἑσπέρας.
4. requies (ἀνάπαυσις), γεν. requiētis, αἰτ. requiem καὶ quietem, ἄφ. requie.

128. Ἑλλιπῆ κατὰ πτώσεις (defectīva casibus).

1. vīs (βία, ἰσχύς), vim, vī. Πληθ. virēs, virium, viribus, vitēs, viribus.
2. ōpis (γεν.) δύναμις, opem, opē. Πληθ. ōpēs, ōpum, opibus, opes, opibus.
3. impētus (ἔφοδος), αἰτ. impetum, ἄφαιρ. impetu. Πληθ. impetūs (ὄνομ. αἰτ.).
4. nēmō (οὐδεὶς), οὐτινος αἰ ἑλλείπουσι πτώσεις ἀναπληροῦνται διὰ τῶν τοῦ nullus, οἶον·

Ὅν.	nēmō οὐδείς	nīlīl οὐδέν
Γεν.	nullīus	nullīus reī
Δοτ.	nemīnī	nullī reī
Αἰτ.	nemīnem	nihil
Ἄφ.	nullō	nullā rē

ΣΗΜ. Ἐν μιᾷ μόνον πτώσει ἀπαντῶσι τὰ sponte, jussu καὶ natu, ὅσον meā, tuā, suā sponte ἐκουσίως. jussū κελεύεται (ἀντιθ. injussū). major natū ὁ πρεσβύτερος, grandis natu πρεσβύτης.

129. Ἑλληπῆ κατ' ἀριθμόν (defectīva numero).

α'. Singularia tantum (ἐνικὰ μόνον).

Τοιαῦτα εἶνε 1) τὰ πλεῖστα ἀφηρημένα, ὡς justitia δικαιοσύνη, veritas ἀλήθεια· 2) πολλὰ περιληπτικά, ὡς plēbs, ὁ ὄχλος, supellex ἐπιπλα· 3) ὕλης ὀνόματα, ὡς aurum χρυσός, sanguis αἷμα.

β'. Pluralia tantum (πληθυντικὰ μόνον).

Τούτων τὰ συνηθέστατα εἶνε τὰ ἐπόμενα·

arma, ὄrum ὄπλα	nuptīae, ārum γάμος
divitiae, ārum πλοῦτος	angustiae, ārum στενά
insidiae, ārum ἐνέδρα	tenēbrae, ārum σκότος
liberi, ὄrum τέκνα	spolia, ὄrum λάφυρα
moenia, ium τείχη	induciae, ārum ἀνοχαι
majōres, um πρόγονοι	postēri, ὄrum ἀπόγονοι.

130. Ἑτερογενῆ (heterogenēa).

Ἑνικός	Πληθυντικός
coelum, i, οὐ. οὐρανός	coeli, ὄrum, ἀ. οὐρανοί
locus, i, ἀ. τόπος	loci } χωρία ἐν βιβλίοις
jocus, i, ἀ. παιδιά	loca } τόποι
frenum i, οὐ. χαλινός	joci καὶ joca, ὄrum
	frena καὶ freni, ὄrum.

131. Ἑτεροσήμαντα.

Ἑνικός	Πληθυντικός
castrum φρούριον	castra στρατόπεδον
copia ἀφθονία	copiae δύναμις (πολεμική)

comitium ἐκκλησιαστήριον	comitia ἐκκλησία
littera στοιχείον ἀλφαβήτου	litterae ἐπιστολή (ἐπιστολαί)
aedes is ναός	aedes ium ναοί, οἰκία
auxilium βοήθεια	auxilia ἐπίκουροι
finis τέλος, ὄριον	fines ὄρια, χώρα
pars μέρος	partes τὸ πρόσωπον (ἐν θεάτρῳ)
fortuna τύχη	fortunae οὐσία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

Ἐπίθετα (adjectīva).

Α'. Καταλήξεις τῶν ἐπιθέτων.

132. Καταλήξεις τῶν τρικαταλήκτων ἐπιθέτων·

1. ūs, ā, ūm bonus bona, bonum ἀγαθός.
2. ēr, ā, ūm liber, libera, liberum ἐλεύθερος.
niger, nigra, nigrum μέλας.
3. ūr, ā, ūm sātur, ūra, ūrum πλήρης.
4. ēr, īs, ē ācer, acris, acre ὀξύς.

133. Καταλήξεις τῶν δικαταλήκτων ἐπιθέτων·

1. īs (ἀρσ. θηλ.), ē (οὐδ.), brevis, breve βραχύς.
2. īor (ἀρσ. θηλ.), īus (οὐδ.), brevior, brevius βραχύτερος.

134. Μονοκατάληκτα ἐπίθετα εἶνε

1. Τὰ ἐπίθετα καὶ αἱ εἰς āns καὶ ēns μετοχαί, οἷον constāns εὐσταθής, prūdēns συνετός, laūdāns ἐπαινῶν, lēgēns ἀναγιγνώσκων.

2. Τὰ ἐπίθετα εἰς x καὶ l, r καὶ s, οἷον

felix, īcis εὐτυχής pauper, paupēris πέννης
vigil, vigīlis ἄγρυπνος vetus, vetēris παλαιός. Ἴδὲ § 104.

135. Ἐνικὴ γενικὴ εἰς īus, δοτικὴ εἰς ī.

Τὰ solus μόνος	ullus τίς	nullus οὐδείς
unus εἰς	totus ὅλος	alius ἄλλος
uter ὀπότερος	alter ἕτερος	neuter οὐδέτερος
ille ἐκεῖνος	ipse αὐτός	iste οὗτος

σχηματίζουσι και εις τὰ τρία γένη τὴν ἐνικὴν γενικὴν εἰς *īus* καὶ τὴν ἐνικὴν δοτικὴν εἰς *ī*, οἶον·

solus, a, um	γεν. solīus	δοτ. soli
ullus, a, um	» ullīus	» ulli
unus, a, um	» unīus	» uni
alius, a, um	» alīus (σπάν.) ἀνθ' οὗ alterīus	» alii κτλ.

Β'. Σύγκρισις τῶν ἐπιθέτων.

136. Καὶ ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ οἱ βαθμοὶ τῶν ἐπιθέτων εἶνε τρεῖς, θετικὸς (*gradus positīvus*), συγκριτικὸς (*gradus comparatīvus*) καὶ ὑπερθετικὸς (*gradus superlatīvus*).

α'. Συγκριτικὸς βαθμὸς (*gradus comparativus*).

137. Ὁ συγκριτικὸς βαθμὸς σχηματίζεται προσθέσει τῆς καταλήξεως *īor* (ἀρσ. καὶ θηλ.) καὶ *īus* (οὐδ.) εἰς τὴν ἐνικὴν γενικὴν τοῦ θετικοῦ μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως, οἶον

		ἀρσ. - θηλ.	οὐδ.
altus ὑψηλός	γεν. alt-i	συγκρ. alt-īor	alt-īus
liber ἐλεύθερος	» liber-i	» liber-īor	liber-īus
acer ὀξύς	» acr-is	» acr-īor	acr-īus
brevis βραχύς	» brev-is	» brev-īor	brev-īus
felix εὐτυχής	» felīc-is	» felic-īor	felic-īus.

138. Τὰ συγκριτικὰ κλίνονται ὅπως τὰ τριτόκλιτα περιττοσύλλαβα οὐσιαστικά (§ 70). Ὅθεν ἐν τῇ ἐνικῇ ἀφαιρ. ἔχουσι κατάληξιν *ē* καὶ ἐν τῇ γενικῇ πληθ. *um* καὶ ὄχι *ium*.

Ἐνικός

Πληθυντικός

	ἀρσ. - θηλ.	οὐδ.	ἀρσ. - θηλ.	οὐδ.
Ῥογ.	altiōr	altiūs	altiōres	altiōra
Γεν.	altiōris	altiōris	altiōrum	altiōrum
Δοτ.	altiōri	altiōri	altiōribus	altiōribus
Αἰτ.	altiōrem	altius	altiōres	altiōra
Κλ.	altiōr	altius	altiōres	altiōra
Ἀφ.	altiōre	altiōre	altiōribus	altiōribus

ΣΗΜ. Τὰ plures πλείονες καὶ complures ἀπό πολλοὶ ἔχουσι γενικὴν πληθυντικὴν εἰς *-ium*.

β'. Ὑπερθετικός βαθμός (gradus superlativus).

139. Καταλήξεις τοῦ ὑπερθετικοῦ βαθμοῦ.

1. -issīmus, -issīma, -issīmum.

140. Ὁ ὑπερθετικός βαθμός σχηματίζεται προσθέσει τῆς καταλήξεως issīmus, a, um εἰς τὴν ἐνικὴν γενικὴν τοῦ θετικοῦ μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως αὐτῆς, οἷον

altus	γεν. alt-i	ὑπερθ. alt-issīmus, a, um
brevis	» brev-i	» brev-issimus, a, um
felix	» felīc-is	» felic-issimus, a, um

2. -rīmus, -rīma, -rīmum.

141. Τὰ εἰς er ἐπίθετα πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ὑπερθετικοῦ λαμβάνουσιν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ τοῦ θετικοῦ τὰς καταλήξεις rīmus, a, um, οἷον

miser ἄθλιος,	συγρ. miserior	ὑπερθ. miser-rīmus
acer ὀξύς	» acrior	» acer-rīmus
celer ταχύς	» celerior	» celer-rīmus κτλ.

Ὡσαύτως καὶ τὰ

[deter]	» deterior	χειρῶν	» deterrīmus
dexter δεξιός	» dexterior		» dextrerrimus ἀλλὰ καὶ dexīmus.

Τὸ δὲ sinister εὐώνυμος ἔχει μόνον συγκριτικὸν sinisterior. ΣΗΜ. Καὶ τὸ vetus (παλαιός) ἔχει ὑπερθετικὸν veterrimus.

3. -līmus, -līma, -līmum.

142. Ἐξ ἐπίθετα, τὰ

facīlis ῥάδιος		difficīlis χαλεπός
simīlis ὅμοιος		dissimīdis ἀνόμοιος
gracīlis ἰσχνός		humīlis ταπεινός

σχηματίζουσι τὸν ὑπερθετικὸν βαθμὸν προσθέσει τῆς καταλήξεως līmus, a, um εἰς τὴν ἐνικὴν γενικὴν αὐτῶν μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως is, οἷον

facīlis	γεν. facil-is	ὑπερθ. facil-līmus, a, um
simīlis	» simil-is	» simil-līmus, a, um κτλ.

143. Πολλὰ μετοχὰ σχηματίζουσι παραθετικὰ ὡς τὰ ἐπίθετα, οἷον

amans ἀγαπῶν	amantior	amantissimus
parātus παρεσκευασμένος	paratior	paratissimus.

Γ'. Ἀνώμαλος εὐγκρισίς.

συγκρ. -entior, -entius
 ὑπερθ. -entissimus, a, um.

144. Τὰ ἐπίθετα εἰς dīcus, fīcus καὶ vōlus σχηματίζουσι τὰ παραθετικά αὐτῶν προσθέσει τῶν συγκριτικῶν καταλήξεων entior, entius καὶ τῶν ὑπερθετικῶν entissimus, a, um, οἶον

maledīcus κακολόγος	}	maledicentior, -entius
		maledicentissimus, a, um
magnifīcus μεγαλοπρεπής	}	magnificentior, -entius
		magnificentissimus, a, um
benevōlus εὐμενής	}	benevolentior, -entius
		benevolentissimus, a, um

145. Ὅλως ἀνωμάλως σχηματίζουσι τὰ παραθετικά αὐτῶν τὰ

bonus ἀγαθός	melior, ius	optimus, a, um
mālus κακός	pējor, us	pessimus, a, um
magnus μέγας	major, us	maximus, a, um
parvus μικρός	minor, us	minus, a, um
multus πολὺς	plūs (οὐδ.)	plurimus, a, um
sexex γέρων	}	senior
		natu major
juvenis νέος	}	jūnior
		nātu minor

ΣΗΜ. Τὸ οὐδ. συγκριτ. plus ἔχει ἐν τῷ ἐνικῷ μόνον γεν. pluris, ἐν δὲ τῷ πληθ. πάσας τὰς πτώσεις ὅσον ἄ. καὶ θ. plures, οὐδ. plura, γεν. plurium κτλ.

146. Τὰ ἐπόμενα τέσσαρα ἐπίθετα ἔχουσι διπλοῦν ὑπερθετικὸν οἶον :

extērus ὁ ἔξω, (extēri, οὐσ. οἱ ἐπὶ ξένης)	exterior,	extrēmus καὶ (σπ.) extimus ἔσχατος.
infērus ὁ κάτω, (infēri οὐσ. οἱ ἐν Ἄδου)	inferior,	infimus καὶ īmus κατώτατος.
supērus ὁ ἄνω, (supēri οὐσ. οἱ οὐράνιοι)	superior,	suprēmus ἔσχατος καὶ summus ἀκρότατος.
postērus ὕστερος, (postēri οὐσ. οἱ ἀπόγονοι).	posterior,	postrēmus καὶ postimus ὕστατος, τε- λευταῖος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Ἀριθμητικὰ (numeralia).

Α'. Ἀριθμητικὰ σημεῖα.

147. Ὡς ἀριθμητικὰ σημεῖα οἱ Λατῖνοι μεταχειρίζονται τοὺς ἐξῆς ἑπτὰ στοιχειώδεις χαρακτῆρας, οἷον :

I=1	X=10	C=100
V=5	L=50	D=500 καὶ M=1000

148. Ἐκ τῶν ἑπτὰ τούτων χαρακτῆρων σχηματίζονται πάντες οἱ ἀριθμοὶ κατὰ τὸν ἐξῆς κανόνα : πᾶς μικρότερος ἀριθμὸς ἐπιτασσόμενος μεγαλειτέρου προστίθεται, προτασσόμενος δὲ ἀφαιρεῖται, οἷον :

II=2,	VII=7,	XV=15
LX=60,	DC=600	

ἀλλὰ

IV=4,	IX=9,	XL=40
CD=400.		

ΣΗΜ. Ὁ ἀριθμὸς D=500 παρίσταται καὶ οὕτω Io.

Β'. Διαίρεσις τῶν ἀριθμητικῶν.

149. Τὰ ἀριθμητικὰ τῆς Λατινικῆς γλώσσης εἶναι

1. Ἀπόλυτα (cardinalia) ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὸ quot? πόσοι;
2. Τακτικὰ (ordinalia) ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὸ quotus? πόστος;
3. Διανεμητικὰ (distributiva) ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὸ quotēni? κατὰ πόσους;
4. Ἐπιρρήματα ἀριθμητικὰ (adverbia) ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὸ quoties? ποσάκις;
5. Πολλαπλασιαστικὰ (multiplicativa) ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὸ quotūplex? ποσαπλοῦς;
6. Ἀναλογικὰ (proportionalia) ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὸ quotūplus? ποσαπλάσιος; (ποσάκις μείζων);

ὅχι ὡς ἔ.

Γ'. Πίναξ τῶν Ἀριθμητικῶν.

150. Ἀπόλυτα (cardinalia).		151. Τακτικά (ordinalia).	
1 I	ūnus, a, um, εἷς, μία, ἕν	prīmus, u, um, πρῶτος	
2 II	duō, duae, dūo, δύο	sēcundus, a, um, δεύτερος	
3 III	trēs, triā, τρεῖς, τρία	tertīus, a, um, τρίτος	
4 IV	quattuor, τέσσαρες, α	quartus, a, um, τέταρτος	
5 V	quinqūē, πέντε	quintus, a, um	
6 VI	sex, ἕξ	sextus, a, um	
7 VII	septēm, ἑπτά	septīmus, a, um	
8 VIII	octō, ὀκτώ	octāvus, a, um	
9 IX	nōvem, ἑννέα	nōnus, a, um	
10 X	dēcem, δέκα	decīmus, a, um	
11 XI	undēcim, ἑνδεκα	undēcīmus, a, um	
12 XII	duōdēcim, δώδεκα	duodecīmus, a, um	
13 XIII	trēdēcim, τρισακίδεκα	tertīus decīmus, a, um	
14 XIV	quattuordēcim, τεσσαρα- καίδεκα	quartus decīmus, a, um	
15 XV	quīndēcim, πεντεκαίδεκα	quintus decīmus, a, um	
16 XVI	sēdēcim, ἑκκαίδεκα	sextus decīmus, a, um	
17 XVII	septendēcim, ἑπτακαίδεκα	septīmusdecīmus, a, um	
18 XVIII	duōdēviginti (δυοῖν δεόν- τοιν εἴκοσιν) ὀκτωκαίδεκα	duōdēvicēsīmus, a, um	δυοῖν δεόντοιν εἰκοστός
19 XIX	undēviginti (ἑνὸς δέοντος εἴκοσιν) ἑννεακαίδεκα	undevicesīmus, a, um	ἑνὸς δέοντος εἰκοστός.
20 XX	vīgintī, εἴκοσιν	vīcēsīmus, εἰκοστός.	
21 XXI	unus et viginti ἢ viginti unus εἷς καὶ εἴκοσιν	unus et vicesīmus ἢ vi- cesīmus primus πρῶ- τος καὶ εἰκοστός	
22 XXII	duo et viginti ἢ viginti duo δύο καὶ εἴκοσιν	alter et vicesīmus ἢ vicesīmus alter δεύ- τερος καὶ εἰκοστός	
23 XXIII	tres et viginti ἢ viginti tres τρεῖς καὶ εἴκοσιν κτλ.	tertīus et vicesīmus ἢ vicesīmus tertius τρί- τος καὶ εἰκοστός κτλ.	
28 XXVIII	duodetrīginta δυοῖν δεόντοιν τριάκοντα	duodetrīcesīmus δυοῖν δεόντοιν τριακοστός	
29 XXIX	undetrīginta ἑνὸς δέοντος τριάκοντα	undetricesīmus ἑνὸς δέ- οντος τριακοστός	

Ἀπόλυτα (cardinalia).		Τακτικά (ordinalia).
30	XXX trīgintā τριάκοντα	tricesīmus τριακοστός
40	XL quādrāgintā τεσσαράκοντα	quadrāgesīmus, a, um
50	L quinquaginta πενήκοντα	quinquāgesīmus, a, um
60	LX sexaginta ἑξήκοντα	sexagesīmus, a, um
70	LXX septuaginta ἑβδομήκοντα	septuagesīmus, a, um
80	LXXX octōginta ὀγδοήκοντα	octōgesīmus, a, um
90	XC nōnāginta ἑννεήκοντα	nonagesīmus, a, um
100	C centum ἑκατὸν	centēsīmus, a, um ἑκα- τοστός
101	CI centum unus ἑκατὸν καὶ εἷς	centēsīmus unus ἑκα- τοστός πρῶτος
165	CLXV centum sexaginta quinque ἑκατὸν ἑ- ξήκοντα πέντε	centesīmus sexagesī- mus quintus
200	CC dūcentī, ae, a, δια- κόσιοι	ducentēsīmus, a, um διακοσιοστός
300	CCC trēcenti, ae, a τρια- κόσιοι	trecentesīmus, a, um τριακοσιοστός
400	CCCC quadringenti, ae, a τετρακόσιοι	quadringentesīmus, a, um τετρακοσιοστός
500	D ἢ IϞ quingenti, ae, a πεν- τακόσιοι	quingentesīmus, a, um πεντακοσιοστός
600	DC sēscenti, ae, a ἑξα- κόσιοι	sescentesīmus, a, um ἑξακοσιοστός
700	DCC septingenti, ae, a	septingentesīmus, a, um
800	DCCC octingenti, ae, a ὀ- κτακόσιοι	octingentesīmus, a, um ὀκτακοσιοστός
900	DCCCC nongenti, ae, a ἑνα- κόσιοι	nongentesīmus, a, um ἑνακοσιοστός.
1000	M ἢ IϞ mille χίλιοι	millēsīmus, a, um χι- λιοστός
1165	MCLXV mille centum sexa- ginta quinque χί- λιοι καὶ ἑκατὸν ἑ- ξήκοντα πέντε	millesīmus centesī- mus sexagesīmus qu- intus
2000	MM duo milia διςχίλιοι	bis millesīmus δις- χλιοστός
3000	MMM triā milia τριςχίλιοι κτλ.	ter millesīmus τρις- χλιοστός κτλ

152. Διανεμητικά (distributiva)	153. Ἐπιρρήματα (adverbia)
1 singŭli, ae, ā ἀνὰ ἓνα, καθ' ἓνα	sēmēl ἅπαξ
2 bīni, ae, a σύνδυο, ἀνὰ δύο	hīs δις
3 terni (trīni) σύντρις, ἀνὰ τρεῖς	tēr τρίς
4 quāterni ἀνὰ τέσσαρας	quāter τετράκις
5 quīni ἀνὰ πέντε	quinqūies πεντάκις
6 sēni ἀνὰ ἕξ	sexiēs ἑξάκις
7 septēni ἀνὰ ἑπτὰ	septiēs ἑπτάκις
8 octōni ἀνὰ ὀκτώ	octiēs ὀκτάκις
9 nōvēni ἀνὰ ἑννέα	noviēs ἑνάκις
10 dēni ἀνὰ δέκα	decīēs δεκάκις.
11 undēni, ae, a ἀνὰ ἕνδεκα	undeciēs ἕνδεκάκις
12 duōdēni συνδώδεκα, ἀνὰ δώδεκα	duodeciēs δωδεκάκις
13 terni dēni ἀνὰ τρισκαίδεκα	terdecīēs τρισκαίδεκάκις
14 quāterni deni ἀνὰ τεσσαρακαί- δεκα	quater decīēs κτλ.
15 quīni deni ἀνὰ πεντεκαίδεκα	quinqūies decies
16 sēni deni κτλ.	sexiēs decīēs
17 septēni deni	septiēs decīēs
18 duōdēvīcēni	duōdēvīciēs
19 undevīcēni	undevīciēs
20 vicēni, ae, a ἀνὰ εἴκοσι	vicīēs εἰκοσάκις
30 tricēni, ae, a	trīciēs τριακοντάκις
40 quadrāgēni, ae, a	quadrāgiēs
50 quinquagēni, ae, a	quinqūages
60 sexagēni, ae, a	sexagiēs
70 septuagēni, ae, a	septuagiēs
80 octōgēni, ae, a	octōgiēs
90 nonagēni, ae, a	nonagiēs
100 centīni, ae, a ἀνὰ ἑκατόν	centīēs ἑκατοντάκις
200 ducēni, ae, a ἀνὰ διακοσίους	ducentīēs διακοσιάκις
300 trecēni, ae, a ἀνὰ τριακοσίους	trecentīēs τριακοσιάκις
400 quadrīngēni, ae, a κτλ.	quadrīngentiēs κτλ.
1000 singŭla milia ἀνὰ χιλίους	mīliēs χιλιάκις
2000 bina milia ἀνὰ διςχιλίους κτλ.	bis milies διςχιλιάκις κτλ.

Δ'. Κλίσις τῶν ἀριθμητικῶν.

154. Ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν κλίνονται τὰ ἐπόμενα·

1. Τὸ *ūnus duō trēs*.
2. Αἱ ἑκατοντάδες ἀπὸ τοῦ *dmcenti*, ae, a.
3. Ὁ πληθυντικὸς *mīlia* (χιλιάδες).

1

155. Ἐνικός

Πληθυντικός

Ὅν.	<i>ūnus, ūna, ūnum</i>	<i>unī, unae, unā</i>
Γεν.	<i>unīus</i>	<i>unōrum, unārum, unōrum</i>
Δοτ.	<i>unī</i>	<i>unīs</i>
Αἰτ.	<i>unum, unam, unum</i>	<i>unōs, unās, unā</i>
Ἄφ.	<i>unō, unā, unō</i>	<i>unīs</i>

ΣΗΜ. Ὁ πληθυντικὸς *uni, unae, una* εἶνε εὐχρηστος α') μετ' ὀνομάτων, ἅτινα εἶνε μόνον πληθυντικά (*pluralia tantum*) καὶ ἔχουσιν ἐνικοῦ σημασίαν, ὡς *una castra* ἐν στρατόπεδον· β') ὅταν σημαίη μόνον, ὡς *uni ex omnibus* μόνον ἀπάντων· γ') ὅταν = τῶ *iidem* οἱ αὐτοί, ὡς *unis legibus vivere* τοῖς αὐτοῖς νόμοις ζῆν.

156. Πληθυντικός

Ὅν.	<i>duō</i>	<i>duae</i>	<i>duō</i>
Γεν.	<i>duōrum</i>	<i>duārum</i>	<i>duōrum</i>
Δοτ.	<i>duōbus</i>	<i>duābus</i>	<i>duōbus</i>
Αἰτ.	<i>duōs (duō)</i>	<i>duās</i>	<i>duō</i>
Ἄφ.	<i>duōbus</i>	<i>duābus</i>	<i>duōbus</i>

ΣΗΜ. Ὡσούτως κλίνεται καὶ τὸ *ambō, ambae, ambō* ἄμφω.

157. Πληθυντικός

	<i>ἀρσ. - θηλ.</i>	<i>οὐδ.</i>
Ὅν.	<i>trēs</i>	<i>trī</i>
Γεν.	<i>trium</i>	<i>trium</i>
Δοτ.	<i>tribus</i>	<i>tribus</i>
Αἰτ.	<i>trīs (trīs)</i>	<i>tria</i>
Ἄφ.	<i>tribus</i>	<i>tribus</i>

2

158. Τὰ *ducenti, ae, a, trecenti, ae, a* κτλ. κλίνονται ἐν τῶ πληθυντικῷ κατὰ τὸ *boni, bonae, bona*. Ἴδὲ 65, α'.

159. Τὸ millē (χίλιοι, μία χιλιάς) εἶνε ἄκλιτον. Ἄλλ' ὁ πληθυντικός mīlia (χιλιάδες) κλίνεται ὡς τὸ tria. Εἶνε δὲ ἐν χρήσει τὸ mīlia ὡς οὐδέτερον οὐσιαστικὸν γενικῆ συντασσόμενον.

Ὅθεν λέγεται :

χίλιοι στρατιῶται	mille milītes
δισχίλιοι στρατιῶται	duo milia milītum
τρισχίλιοι ἰππεῖς	tria milia equītum
σὺν χιλίοις στρατιώταις	cum mille militibus
σὺν δισχιλίοις ἰππεῦσι	cum duōbus milibus equītum.

160. Τὰ τακτικὰ ἀριθμητικὰ κλίνονται ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα κατὰ τὸ bonus, bona, bonum.

161. Ἡ χρονολογία ἐκφράζεται διὰ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν, οἷον ἐν ἔτει 1892^ω μ. X. = anno millesimo octingentesimo nonagesimo secundo post Christum natum.

162. Τὰ διανεμητικὰ ἀριθμητικὰ πλὴν τοῦ singūli, ae, a, καταλήγουσιν εἰς ni, nae, na καὶ κλίνονται μόνον ἐν τῷ πληθυντικῷ κατὰ τὸ boni, bonae, bona, ἐν δὲ τῇ πληθ. γενικῇ συνήθως ἔχουσιν um.

163. Ἐν τοῖς κλιτοῖς ἀριθμητικοῖς συγκαταλέγονται καὶ τὰ πολλαπλασιαστικὰ (multiplicativa) καὶ ἀναλογικὰ (proportionalia) ἀριθμητικὰ. Καὶ τὰ μὲν πολλαπλασιαστικὰ καταλήγουσιν εἰς plex, γεν. plīcis, οἷον simplex, īcis, īci, κτλ. ἀπλοῦς, duplex, īcis, ici, κτλ. διπλοῦς, triplex, īcis, ici, κτλ. τριπλοῦς. Τὰ δὲ ἀναλογικὰ καταλήγουσιν εἰς us, a, um. Τούτων δὲ εὐχρηστα εἶνε τὰ ἐπόμενα πέντε, simplus, a, um ἀπλοῦς, duplus, a, um διπλάσιος, triplus, a, um τριπλάσιος, quadruplus, a, um τετραπλάσιος καὶ octuplus, a, um ὀκταπλάσιος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'.

Ἄντωνυμῖαι (pronomīna).

164. Αἱ ἄντωνυμῖαι εἶνε ἀ) προσωπικαί, β) κτητικαί, γ) δεικτικαί, δ) ἀναφορικαί, ε) ἐρωτηματικαί καὶ ς) ἄοριστοι.

A'. Προσωπικαὶ ἀντωνυμιαὶ (pronomina personalia).

Ἑνικός.

	1ον πρόσ.	2ον πρόσ.	3ον πρόσ.
Ὅν.	egō ἐγώ	tū σύ	—
Γεν.	meī ἐμοῦ	tuī σου	suī ἑαυτοῦ
Δοτ.	mihi	tibi	sibi
Αἰτ.	mē	tē	sē ἢ sēsē
Ἀφ.	mē	tē	sē ἢ sēsē

Πληθυντικός.

Ὅν.	nōs ἡμεῖς	vōs	—
Γεν.	}nostrī καὶ }nostrum	}vestrī καὶ }vestrum	suī ἑαυτῶν
Δοτ.	nōbīs	vōbis	sibī
Αἰτ.	nōs	vōs	sē ἢ sēsē
Ἀφ.	nōbīs	vobis	sē ἢ sēsē

165. Ἡ τριτοπρόσωπος sui, sibi, se ἢ sese εἶνε μόνον κῦτοπαθῆς ἀντωνυμία (ἐπὶ ἀμέσου αὐτοπαθείας τιθεμένη), οἷον sibi nocet ἑαυτὸν βλάπτει, se laudat ἐπαινεῖ ἑαυτόν. Ὡς τρίτου δὲ προσώπου ἀντωνυμία εἶνε ἐν χρήσει αἱ πλάγιοι πτώσεις τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας is, ea, id, οἷον laudo eum ἐπαινώ αὐτόν.

166. Ἡ πρόθεσις cum σὺν συντασσομένη μετὰ τῶν ἀφαιρῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν πάσχει ἀναστροφὴν, οἷον

mēcum σὺν ἐμοί	nobīscum μεθ' ἡμῶν
tēcum σὺν σοί	vobīscum μεθ' ὑμῶν
sēcum μεθ' ἑαυτοῦ	

B'. Κτητικαὶ ἀντωνυμιαὶ (pronomina possessiva).

167. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμιαὶ εἶνε αἱ ἐπόμεναι·

Ἐπὶ ἐνός κτήτορος.

Ἐπὶ πλείονων κτητόρων.

1 meūs, ā, um, ἐμός, -ή, -όν	noster, a, um, ἡμέτερος, -α, -ον
2 tuūs, ā, um, σός, σή, σόν	vester, a, um, ὑμέτερος, -α, -ον
3 suūs, ā, um, ό, ή, τὸ ἑαυ- τοῦ, -ῆς, -οῦ.	suus, sua, suum, ό, ή, τὸ ἑαυ- τῶν.

168. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμιαὶ κλίνονται κατὰ τὰ εἰς us, a, um καὶ er, a, um ἐπίθετα.

ΣΗΜ. Ἡ meus ἔχει κλητικὴν mī. Αἱ ἄλλαι κτητικαὶ πλὴν τῆς noster δὲν ἔχουσι κλητικὴν.

Γ'. Δεικτικά αντωνυμια (pronomina demonstrativa).

169. Αί δεικτικά αντωνυμια είνε αί επόμεναι έξ.

1

170. hīc, haec, hōc οὗτος, αὕτη, τοῦτο
 ὅδε, ἥδε, τόδε.

	Ἑνικός.			Πληθυντικός.		
Ὅν.	hic,	haec,	hoc	hī,	hae,	haec
Γεν.		hūjus		hōrum,	hārum,	hōrum
Δοτ.		huic			hīs	
Αἰτ.	hunc,	hanc,	hōc	hōs,	hās,	haec
Ἀφ.	hōc,	hāc,	hōc		hīs	

2

171. illē, illā, illūd ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο.

	Ἑνικός.			Πληθυντικός.		
Ὅν.	illē,	illā,	illūd	illī,	illae,	illā
Γεν.		illīus		illōrum,	illārum,	illōrum
Δοτ.		illi			illīs	
Αἰτ.	illum,	illam,	illud	illōs,	illās,	illōs
Ἀφ.	illō,	illā,	illō		illīs	

3

172. istē, istā, istūd, οὗτοςί, ὀδί, οὗτος (ὀσός).

Γεν. istīus

Δοτ. isti

Ἡ δὲ λοιπὴ κλίσις οἷα ἡ τῆς ille.

4

173. īs, eā, īd, οὗτος, αὕτη, τοῦτο.

	Ἑνικός.			Πληθυντικός.		
Ὅν.	īs,	eā,	īd οὗτος	īī (eī),	eae,	eā οὗτοι
Γεν.		eīus	τούτου ἢ αὐτοῦ	eōrum,	eārum,	eōrum τού-
Δοτ.		eī	κτλ.		īīs (eīs)	των ἢ αὐ-
Αἰτ.	eīm,	eām,	id	eōs,	eās,	eā τῶν κτλ.
Ἀφ.	eō,	eā,	eō		īīs (eīs)	

5

174. *īdem, eādem, ĭdem, ὁ αὐτός, -ή, -ό.*

Ἐνικός.

Πληθυντικός.

ἽΟν.	<i>īdem, eādem, ĭdem</i>	<i>īdem, eadem, eādem</i>
Γεν.	<i>eīusdem</i>	<i>eorundem, earundem, eorundem</i>
Δοτ.	<i>eīdem</i>	<i>īsdem dem</i>
Αἰτ.	<i>eundem, eandem, ĭdem</i>	<i>eōsdem, easdem, eādem</i>
Ἐφ.	<i>eōdem, eādem, eōdem</i>	<i>īsdem</i>

ΣΗΜ. Ἡ ἀντωνυμία *īdem, eādem, ĭdem* γίνεται ἐκ τῆς *īs, eā, ĭd* καὶ τῆς συλλαβῆς *dem*.

6

175. *ipse, ipsa, ipsum, αὐτός (ὁ ἴδιος), -ή, -ό.*

Ἐνικός.

Πληθυντικός.

ἽΟν.	<i>ipsē, ipsā, ipsum</i>	<i>ipsi, ipsae, ipsa</i>
Γεν.	<i>ipsīus</i>	<i>ipsōrum, ipsārum, ipsōrum</i>
Δοτ.	<i>ipsī</i>	<i>ipsīs</i>
Αἰτ.	<i>ipsum, am, um</i>	<i>ipsōs, ipsās, ipsā</i>
Ἐφ.	<i>ipsō, ipsā, ipsō</i>	<i>ipsīs</i>

176. Δεικτικὴν σημασίαν ἔχουσι καὶ τὰ ἐπίθετα *tantus, a, um* τοσοῦτος ἢ τηλικούτος, *talīs, tale* τοιοῦτος, καὶ τὸ ἄκλιτον *tot* τοσοῦτοι, *ai, a*.

Δ'. Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμῖαι (pronomina relativa).

1

177. *quī, quae, quōd, ὅς, ἥ, ὅ.*

Ἐνικός.

Πληθυντικός.

ἽΟν.	<i>quī, quae, quōd</i>	<i>quī, quae, quae</i>
Γεν.	<i>cūjūs</i>	<i>quōrum, quārum, quōrum</i>
Δοτ.	<i>cūi</i>	<i>quībus</i>
Αἰτ.	<i>quēm, quām, quod</i>	<i>quōs, quās, quae</i>
Ἐφ.	<i>quō, quā, quō</i>	<i>quībus</i>

2

*ἄρσ. - θηλ. οὐδ.*178. *quisquis, quidquid* (ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οὐσ.).*ὅστις, ἥτις, ὅτι*

ΣΗΜ. Ταύτης εὐχρηστοὶ πτώσεις εἶνε ἡ ὄνομ. *quisquis, quidquid*, ἡ αἰτιατ. *quemquem, quidquid* καὶ ἡ ἀφαιρ. *quoquo*.

3

179. quīcunquē, quaecunquē, quōdcunquē (οὐσ. καὶ ἐπίθ.)
ὅστις δήποτε, ἥτις δήποτε, ὅτι δήποτε
Γεν. cujuscunquē
Δοτ. cuicunquē κτλ.

180. Ἀναφορικὴν σημασίαν ἔχουσι καὶ τὰ ἐπίθετα uter, utra, utrum (γεν. utrīus, δοτ. utri κτλ.) ὁπότερος, quantus, a, um, ὅσος (ὁπόσος), η, ον, qualis, quale, οἶος (ὁποῖος) α, ον.

Ε'. Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι (pronomina interrogativa).

1

	ἀρσ.	θηλ.	οὐδ.	
181.	Ὀν. quīs?	(quis)	quīd?	τίς; τί; (οὐσ.)
	Γεν. cujus?	cujus?		
	Δοτ. cui?	cui?		
	Αἰτ. quem	quam	quid	

Ἡ δὲ λοιπὴ κλίσις οἶα καὶ ἡ τῆς ἀναφορικῆς qui, quae, quod

2

182.	qui? quae? quod?	τίς; τί; (ἐπίθ.)
	quisnam? quīdnam?	τίς δὴ; τί δὴ; (οὐσ.)
	quisnam? quaenam? quodnam?	τίς δὴ; τί δὴ; (ἐπίθ.)

ΣΗΜ. Ἐν τῇ κλίσει τὸ nam μένει ἄκλιτον, ἡ δὲ quis, qui κλίνεται ὡς ἡ ἀναφορικῆ.

183. Ἐρωτηματικὴν σημασίαν ἔχουσι καὶ τὰ ἐπίθετα uter? utra? utrum? (γεν. utrīus, δοτ. utri κτλ.) πότερος, -α, -ον; quantus, a, um? πόσος, -η, -ον; qualis, e? ποῖος, -α, -ον;

Σ'. Ἀόριστοι ἀντωνυμίαι (pronomina indefinita).

1

184.	quis, quid	τίς, τί (οὐσ. καὶ ἐπίθ.)
	quī, quā (σπ. quae), quōd,	τίς, τί (ὡς τὸ πολὺ ἐπίθ.)
	Γεν. cujus	
	Δοτ. cui	

Ἡ δὲ λοιπὴ κλίσις οἶα ἡ τῆς ἀναφορικῆς qui.

185. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία quis, quid καὶ qui, quae (quae) quod τίθεται μετὰ τὰ si εἰ, nisi εἰ μὴ, ne μὴ, num μῶν, καὶ τὰ quo καὶ quanto.

186. *ā īquis, aīquid* τίς, τί, (οὐς. καὶ ἐπίθ.)
āīquī, aīquā, aīquod τίς, τί (ἐπίθ.)
 γεν. *aīcūjus*
 δοτ. *alicui* κτλ.

187. Ἀόριστοι ἀντωνυμῖαι εἶνε καὶ αἱ σύνθετοι
quidam, quaedam, quoddam καὶ *quiddam* τίς, τί
quispiam, quaepiam, quidpiam καὶ *quodpiam* τίς, τί
quisquam, quidquam τίς, τί
quique, quaeque, quidque καὶ *quodque* ἕκαστος, ἡ, ον.

188. Ἀόριστον σημασίαν ἔχουσι καὶ αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμῖαι
ullus, ulla, ullum τίς, τί
nullus, nulla, nullum οὐδεὶς, οὐδεμία, οὐδέν
alter, altera, alterum ἕτερος, α, ον
alius, alia, aliud ἄλλος, ἡ, ο. Ἴδὲ § 135.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣ'.

Ῥήματα (verba).

189. Τὰ παρεπόμενα τοῖς Λατινικοῖς ῥήμασιν εἶνε ἡ φωνή, ἡ διάθεσις, ἡ ἔγκλισις, ὁ χρόνος, ὁ ἀριθμὸς, τὸ πρόσωπον καὶ ἡ συζυγία.

Α'. Φωνή (forma).

190. Αἱ φωναὶ εἶνε δύο, ἐνεργητικὴ (forma actīvā) καὶ παθητικὴ (forma passīvā).

Β'. Διάθεσις ἢ γένος (genus).

191. Κατὰ τὴν διάθεσιν τὸ Λατινικὸν ῥῆμα εἶνε ἐνεργητικὸν (actīvum), παθητικὸν (passīvum) καὶ ἀποθετικὸν (depōnens).

192. Ἡ μέση διάθεσις ἐκφέρεται συνήθως δι' ἐνεργητικοῦ ῥήματος καὶ τῆς ἀντωνυμίας *me, te, se-nos, vos, se, οἶον*

• Ἐνικός.

Πληθυντικός.

1. <i>lavo me</i>	λούομαι	<i>lavāmus nos</i>	λούομεθα
2. <i>lavas te</i>	λούεις	<i>lavātis vos</i>	λούεσθε
3. <i>lavat se</i>	λούεται	<i>lavant se</i>	λούοντα

Γ'. Ἐγκλίσις (modus).

193. Αἱ ἐγκλίσεις εἶνε τρεῖς, ὀριστικὴ (indicatīvus,) ὑποτακτικὴ (conjunctīvus) καὶ προστακτικὴ (imperatīvus), αἰτινὲς καὶ παρεμφατικοὶ τύποι (verbum finitum) καλοῦνται.

194. Ἐκτὸς τῶν τριῶν ἐγκλίσεων ἔχει τὸ λατινικὸν ῥῆμα καὶ ἀπαρεμφάτους τύπους (verbum infinitum). Εἶνε δὲ οὗτοι:

α. Ἡ ἀπαρέμφατος (infinitivus).

β. Ἡ μετοχή (participium), ἥτις ἐν τῇ ἐνεργητικῇ φωνῇ ἔχει ἐνεστώτα καὶ μέλλοντα, ἐν τῇ παθητικῇ μόνον παρακείμενον καὶ ἐν τοῖς ἀποθετικοῖς ῥήμασιν ἐνεστώτα, μέλλοντα καὶ παρακείμενον, οἶον·

Μετοχή.

	Ἐνεργητικὴ	Παθητικὴ	Ἀποθετικὴ
Ἐνεστώς	amans	—	utens, -ntis
Παρακείμεν.	—	amatus, a, um	usus, a, um
Μέλλον	amaturus, a, um	—	usurus, a, um

γ. Τὸ Gerundium (ῥηματικὸν οὐσιαστικόν), ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὰς πλαγίας πτώσεις τῆς ἐλληνικῆς ὀνομαστικῆς ἀπαρεμφάτου, οἶον ars amandi ἢ τέχνη τοῦ ἐράν.

δ. Τὸ Gerundivum (ῥηματικὸν ἐπίθετον) καταλήγον εἰς -ndus, -nda, -ndum καὶ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὰ εἰς τέος, τέα, τέον ῥηματικὰ ἐπίθετα οἶον eundum est, ἴτεον ἐστίν.

ε. Τὸ Supinum (ὑπτιον) καταλήγον εἰς -um ἢ -u. Καὶ τὸ μὲν εἰς -um ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν τελικὴν μετοχὴν τὴν μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων τιθεμένην, οἶον veni emptum, ἦλθον ὠνησόμενος, τὸ δὲ εἰς -u πρὸς ἀπαρέμφατον τῆς ἀναφορᾶς, οἶον mirabile visu, θαυμαστὸν ἰδεῖν.

Δ'. Χρόνος (tempus).

195. Οἱ χρόνοι (tempora) τοῦ Λατινικοῦ ῥήματος εἶνε ἕξ·

Ἐνεστώς	praesens
Παρατατικός	imperfectum
Παρακείμενος	perfectum
Ἵπερσυντέλικος	plusquamperfectum
Μέλλων	futurum
Μέλλων τετελεσμένος	futurum exactum

ΣΗΜ. Ὁ παρακείμενος τοῦ Λατινικοῦ ῥήματος ἀντιστοιχεῖ ἄλλοτε μὲν πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν παρακείμενον, ἄλλοτε δὲ (ὅποτε καὶ ἱστορικός παρακείμενος καλεῖται) πρὸς τὸν ἀόριστον τοῦ Ἑλληνικοῦ ῥήματος.

Ε'. Ἀριθμὸς (numerus).

196. Ἐκκστος χρόνος ἔχει δύο ἀριθμούς, ἐνικὸν καὶ πληθυντικόν.

Σ'. Πρόσωπον (persōna).

197. Ἐκάτερος ἀριθμὸς ἔχει τρία πρόσωπα, πρῶτον, δεύτερον καὶ τρίτον.

Ζ'. Συζυγία (conjugatio).

198. Τὸ Λατινικὸν ῥῆμα ἔχει τέσσαρας συζυγίας, διακρινομένης ἐκ τοῦ πρὸ τῆς καταλήξεως τῆς ἀπαρεμφάτου *re* φωνήεντος, ὅπερ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ συζυγίᾳ εἶνε *ā* μακρόν, ἐν τῇ δευτέρᾳ *ē* μακρόν, ἐν τῇ τρίτῃ *ē* βραχὺ καὶ ἐν τῇ τετάρτῃ *ī* μακρόν, οἷον

1η συζυγία	<i>ā-re: amāre</i>	ἀγαπᾶν,	παθ. <i>amāri</i>	ἀγαπᾶσθαι
2α	» <i>ē-re: monēre</i>	νουθετεῖν,	» <i>monēri</i>	νουθετεῖσθαι
3η	» <i>ē-re: legēre</i>	ἀναγινώσκειν	» <i>legi</i>	ἀναγινώσκεσθαι
4η	» <i>ī-re: audīre</i>	ἀκούειν,	» <i>audīri</i>	ἀκούεσθαι

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'.

Ῥῆμα οὐσιαστικόν (verbum substantivum)

sūm εἰμί, *fūī* (ἔφυν) ἐγένομην, *esse* εἶναι

199. Τὸ οὐσιαστικὸν ῥῆμα *sum* χρησιμεύει εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν συνθέτων χρόνων τοῦ Λατινικοῦ ῥήματος. Ὅθεν καίτοι ἄνωμάλως σχηματίζεται προτάσσεται τῆς κλίσεως τῶν ὁμαλῶν ῥημάτων.

200. Ὀριστική.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστώς.

Ἐν. sūm ēs ēs-t	Πλ. sūmūs estīs sunt	Ἐν. sīm sīs sīt	Πλ. sīmus sītis sint
-----------------------	----------------------------	-----------------------	----------------------------

Παρατατικός.

Ἐν. ērām erās erāt	Πλ. erāmūs erātīs erant	Ἐν. essēm essēs essēt	Πλ. essēmus essētis essent
--------------------------	-------------------------------	-----------------------------	----------------------------------

Μέλλον.

Ἐν. ērō erīs erīt	Πλ. erīmūs erītis erunt
-------------------------	-------------------------------

Παρακείμενος.

Ἐν. fūī fuistī fuit	Πλ. fuīmūs fuīstis fuērunt	Ἐν. fūērīm fuēris fuērīt	Πλ. fuērīmus fuērītis fuērīnt
---------------------------	----------------------------------	--------------------------------	-------------------------------------

Ὑπερσυντέλικος.

Ἐν. fūērām fuērās fūērāt	Πλ. fuerāmūs fuerātīs fuērant	Ἐν. fuissēm fuisses fuissēt	Πλ. fuissēmus fuissētis fuissent
--------------------------------	-------------------------------------	-----------------------------------	--

Μέλλον τετελεσμένος.

Ἐν. fūērō fuērīs fuērīt	Πλ. fuerīmūs fuerītis fuērīnt
-------------------------------	-------------------------------------

Προστακτική.

Ἐν. 2. ēs καὶ estō 3. esto	Πλ. 2. estē καὶ estōtē 3. suntō
-------------------------------	------------------------------------

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστ. essē. Παρακ. fuissē. Μέλλ. fūtūrum, am, um
esse ἢ fō. ē

Μετοχή.

Ἐνεστ. (δὲν ἔχει). Μέλλ. fūtūrus, a, um

Σουπίνον καὶ Γερούνηδιον λείπουσιν.

201. Τὰ σύνθετα *absūm* ἄπειμι καὶ *praesūm* παρίσταμαι ἔχουσι καὶ μετοχὴν ἐνεστώτος, οἷον

absens ἀπών, *praesens* παρών.

202. Ἐν τῇ κλίσει τοῦ *prōsum* ὠφελῶ παρεμβάλλεται d, ὅταν μετὰ τὸ ο ἀκολουθῇ e, οἷον·

Ὅριστ.

Ἵποτ.

Ἀπαρέμφ.

Ἐνεστ.	<i>prōsūm</i>	Πλ. <i>prōsūmus</i>	<i>prosim</i>		<i>prodesse</i>
	<i>prōdes</i>	<i>prodēstis</i>	<i>psosis</i>		
	<i>prodest</i>	<i>prosunt</i>	κτλ.		
Παρατ.	<i>prodēram</i>		<i>prodessem</i>		
Μέλ.	<i>prodēro</i>				
Παρ.	<i>profūi</i>				

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'.

Αἱ τέσσαρες συζυγίαι.

203. Πρὸς σχηματισμὸν ἐκάστης συζυγίας τῆς ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς φωνῆς πρέπει νὰ γινώσκωμεν καὶ νὰ λέγωμεν τοὺς ἀρχικοὺς αὐτῆς χρόνους, οἵτινες εἶνε τέσσαρες μὲν ἐν τῇ ἐνεργ. φωνῇ καὶ τρεῖς ἐν τῇ παθητικῇ, οἷον·

Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ἐνεστώσ.

Παρακείμενος.

Σουπῖνον.

Ἀπαρέμφατος.

1η συζ.	<i>amō</i>	<i>amāvī</i>	<i>amātum</i>	<i>amārē</i>
2α	<i>monēo</i>	<i>monūi</i>	<i>monītum</i>	<i>monēre</i>
3η	<i>lēgo</i>	<i>lēgi</i>	<i>lectum</i>	<i>legēre</i>
4η	<i>audiō</i>	<i>audīvi</i>	<i>audītum</i>	<i>audīre</i>
[3η δίς]	<i>capīo</i>	<i>cēpi</i>	<i>captum</i>	<i>capēre</i>

Παθητικὴ φωνή.

Ἐνεστώσ.

Παρακείμενος.

Ἀπαρέμφατος.

1η συζ.	<i>amōr</i>	<i>amātus sum</i>	<i>amāri</i>
2α	<i>monēor</i>	<i>monītus sum</i>	<i>monēri</i>
3η	<i>lēgor</i>	<i>lectus sum</i>	<i>legi</i>
4η	<i>audiōr</i>	<i>audītus sum</i>	<i>audīri</i>
[3η δίς]	<i>capīor</i>	<i>captus sum</i>	<i>capī</i>

204. Παραδείγματα τῶν τεσσάρων συζυγιῶν τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς

I. Ὀριστικῆ (indicativus).

		Ἐνεστώσ (praesens).		
		ΜΕΕΗ	ΜΕΕΗ	
		1η Συζυγία	2α Συζυγία	3η Συζυγία
		ἀγαπῶ	νοουθετῶ	ἀναγινώσκω
Ἐν.	1	amō	mōn-ēō	leg-ō
	2	am-ās	mon-ēs	leg-īs
	3	am-āt	mon-ēt	leg-īt
Πλ.	1	am-āmus	mon-ēmus	leg-īmus
	2	am-ātis	mon-ētis	leg-ītis
	3	am-ant	mon-ent	leg-unt

Παρατατικῆς (imperfectum).

Ἐν.	1	am-ābām	mōn-ēbām	leg-ēbām	aud-iēbam
	2	am-ābās	mon-ebās	leg-ēbās	aud-iēbās
	3	am-ābāt	mon-ebāt	leg-ēbāt	aud-iēbāt
Πλ.	1	am-abāmus	mon-ebāmus	leg-ēbāmus	aud-iēbāmus
	2	am-abātis	mon-ebātis	leg-ēbātis	aud-iēbātis
	3	am-ābant	mon-ēbant	leg-ēbant	aud-iēbant

Μέλλον (futurum).

Ἐν.	1	am-ābō	mon-ēbō	leg-ām	aud-iām
	2	am-ābīs	mon-ēbīs	leg-ēs	aud-iēs
	3	am-ābīt	mon-ēbīt	leg-ēt	aud-iēt
Πλ.	1	am-abīmus	mon-ebīmus	leg-ēmus	aud-iēmus
	2	am-abītis	mon-ebītis	leg-ētis	aud-iētis
	3	am-abunt	mon-ēbunt	leg-ent	aud-iēnt

Παρακείμενος (perfectum).

Ἐν.	1	am-āvī	mon-ūi	leg-ī	aud-ivī
	2	am-āvīstī	mon-uīstī	leg-īstī	aud-ivīstī
	3	am-āvīt	mon-ūit	leg-īt	aud-ivīt
Πλ.	1	am-avīmus	mon-uīmus	leg-īmus	aud-ivīmus
	2	am-avīstis	mon-uīstis	leg-īstis	aud-ivīstis
	3	am-avērunt (am-avēre)	mon-uērunt (mon-uēre)	leg-ērunt (leg-ēre)	aud-ivērunt (aud-ivēre)

Ὑπερσυντέλιος (plusquamperfectum).

Ἐν.	1	am-āvērām	mon-uērām	lēg-ērām	aud-īvērām
	2	am-avērās	mon-uērās	leg-ērās	aud-ivērās
	3	am-avērāt	mon-uērāt	leg-ērāt	aud-ivērāt
Πλ.	1	am-avērāmus	mon-uērāmus	leg-ērāmus	aud-ivērāmus
	2	am-avērātis	mon-uērātis	leg-ērātis	aud-ivērātis
	3	am-avērانت	mon-uērانت	leg-ērانت	aud-ivērانت

Μέλλον τετελεσμένος (futurum exactum).

Ἐν.	1	am-āvērō	mon-uērō	lēg-ērō	aud-īvērō
	2	am-avērīs	mon-uērīs	leg-ērīs	aud-ivērīs
	3	am-avērīt	mon-uērīt	leg-ērīt	aud-ivērīt
Πλ.	1	am-avērīmus	mon-uērīmus	leg-erīmus	aud-ivērīmus
	2	am-avērītis	mon-uērītis	leg-erītis	aud-ivērītis
	3	am-avērιντ	mon-uērιντ	leg-ērιντ	aud-ivērιντ

II. Ὑποτακτική (conjunctivus).

Ἐνεστώς (praesens).

Ἐν.	1	am-ēm	mon-ēām	lēg-ām	aud-īām
	2	am-ēs	mon-ēās	leg-ās	aud-īās
	3	am-ēt	mon-ēāt	leg-āt	aud-īāt
Πλ.	1	am-ēmus	mon-ēāmus	leg-āmus	aud-īāmus
	2	am-ētis	mon-ēātis	leg-ātis	aud-īātis
	3	am-ent	mon-ēant	leg-ant	aud-īant

Παρατατικός (imperfectum).

Ἐν.	1	am-ārēm	mon-ērēm	lēg-ērēm	aud-īrēm
	2	am-ārēs	mon-ērēs	leg-ērēs	aud-īrēs
	3	am-ārēt	mon-ērēt	leg-ērēt	aud-īrēt
Πλ.	1	am-arēmus	mon-erēmus	leg-erēmus	aud-īrēmus
	2	am-arētis	mon-erētis	leg-erētis	aud-īrētis
	3	am-ārent	mon-ērent	leg-ērent	aud-īrent

Παρακείμενος (perfectum).

Ἐν.	1	am-avērīm	mon-uērīm	leg-ērīm	aud-ivērīm
	2	am-avērīs	mon-uērīs	leg-ērīs	aud-ivērīs
	3	am-avērīt	mon-uērīt	leg-ērīt	aud-ivērīt
Πλ.	1	am-avērīmus	mon-uērīmus	leg-erīmus	aud-ivērīmus
	2	am-avērītis	mon-uērītis	leg-erītis	aud-ivērītis
	3	am-avērιντ	mon-uērιντ	leg-ērιντ	aud-ivērιντ

Υπερσυντέλικος (plusquamperfectum).

Ἐν.	1	am-avīssēm	mon-uīssēm	lēg-īssēm	aud-īvīssēm
	2	am-avīssēs	mon-uīssēs	lēg-īssēs	aud-ivīssēs
	3	am-avīssēt	mon-uīssēt	lēg-īssēt	aud-ivīssēt
Πλ.	1	am-avīssēmus	mon-uīssēmus	lēg-īssēmus	aud-ivīssēmus
	2	am--avīssētis	mon-uīssētis	lēg-īssētis	aud-ivīssētis
	3	am-avīssent	mon-uīssent	lēg-īssent	aud-ivīssent

III. Προστακτική (imperatīvus).

Ἐν.	2	ām-ā και	mon-ē και	lēg-ē και	aud ī και
		am-ātō	mon-ētō	lēg-ītō	aud-ītō
	3	am-ātō	mon-ētō	lēg-ītō	aud-ītō
Πλ.	2	am-ātē και	mon-ēte και	lēg-ītē και	aud-īte και
		am-atōtē	mon-etōtē	lēg-itōtē	aud-itōtē
	3	am-antō	mon-entō	lēg-untō	aud-iuntō

IV. Ἀπαρέμφατος (infinitīvus).

Ἐνεστ.	am-ārē	mon ēre	lēg-ērē	aud-īrē
Παράκ.	am-avīssē	mon-uisse	lēg-īssē	aud-ivīssē
Μλ. Ἐ.	am-atūrum	mon-itūrum	lēg-tūrum	aud-itūrum
	-am, -um esse	-am, -um esse	-am, -um esse	-am, -um esse
Πλ.	am-atūrōs, -ās	mon-itūrōs,	lēg-tūrōs,	aud-itūrōs
	-ōs esse	-ās, -ōs esse	-ās, -ōs esse	-ās, -ōs esse

V. Μετοχή (participium).

Ἐνεστ.	am-āns, -ntis	mon-ens, -ntis	lēg-ens, ntis	aud-īens-ntis
Μέλ.	am-atūrus	mon-itūrus	lēg-tūrus	aud-itūrus
	a, -um	a, um	a, um	a, um

VI. Γερούνηδιον (gerundium).

Ἄν.	am-ārē	mon-ēre	lēg-ērē	aud-īrē
Γεν.	am-andī	mon-endi	lēg-endī	aud-iendī
Δοτ.	am-andō	mon-endo	lēg-endō	aud-iendō
Αἰτ.	(ad) am-andum	(ad) mon-endum	(ad) lēg-endum	(ad) aud-iendum
Ἀφ.	am-andō	mon-endo	lēg-endo	aud-iendō

VII. Σουπένιον (supīnum).

1ον	am-ātum	mon-ītum	lēg-tum	aud-ītum
2ον	am-ātū	mon-ītū	lēg-tū	aud-ītū

B'.

205. Παραδείγματα τῶν τεσσάρων συζυγιῶν τῆς παθητικῆς φωνῆς.

I. Ὀριστικῆς (indicatīvus).

'Ενεσιῶς (praesens).

	1η Συζυγία.	2α Συζυγία.	3η Συζυγία.	4η Συζυγία.
	ἀγαπῶμαι	νουθετοῦμαι	ἀναγινώσκουμαι	ἀκούουμαι
Ἐν.	1 am-ōr	mon-ēor	lēg-ōr	aud-iōr
	2 am-āris	mon-ēris	leg-ēris	aud-īris
	3 am-ātūr	mon-ētūr	leg-ītūr	aud-ītūr
Πλ.	1 am-āmūr	mon-ēmūr	leg-īmūr	aud-īmūr
	2 am-amīni	mon-emīni	leg-īmīni	aud-imīni
	3 am-antūr	mon-entūr	leg-untūr	aud-iūntūr

Παρατατικῆς (imperfectum).

Ἐν.	1 am-ābār	mon-ēbār	lēg-ēbār	aud-iēbār
	2 am-abāris	mon-ebāris	leg-ebāris	aud-iebāris
	3 am-abātūr	mon-ebātūr	leg-ebātūr	aud-iebātūr
Πλ.	1 am-abāmūr	mon-ebāmūr	leg-ebāmūr	aud-iebāmūr
	2 am-abamīni	mon-ebamīni	leg-ebamīni	aud-iebamīni
	3 am-abantūr	mon-ebantūr	leg-ebantūr	aud-iebantūr

Μέλλον (futurum).

Ἐν.	1 am-ābōr	mon-ēbōr.	lēg-ār	aud-iār
	2 am-abēris	mon-ebēris	leg-ēris	aud-iēris
	3 am-abītūr	mon-ebītūr	leg-ētūr	aud-iētūr
Πλ.	1 am-abīmūr	mon-ebīmūr	leg-ēnur	aud-iēmūr
	2 am-abimīni	mon-ebimīni	leg-ēmīni	aud-iēmīni
	3 am-abuntūr	mon-ebuntūr	leg-ēntūr	aud-iēntūr

Παρακείμενος (perfectum).

Ἐν.	am-ātus {sum	mon-ītus {sum	lec-tus {sum	aud-ītus {sum
	a, um {es	a, um {es	a, um {es	a, um {es
	{est	{est	{est	{est
Πλ.	am-ātī {sumus	mon-ītī {sumus	lec-tī {sumus	aud-ītī {sumus
	ae, ā {estis	ae, ā {estis	ae, ā {estis	ae, ā {estis
	{sunt	{sunt	{sunt	{sunt

Ὑπερσυντέλικος (plusquamperfectum).

Ἐν.	am-ātus a, um	ēram erās erat	mon-ītus a, um	eram erās erat	lec-tus a, um	eram erās erat	aud-ītus a, um	eram erās erat
Πλ.	am-āti ae, ā	erāmus erātis erant	mon-īti ae, ā	erāmus erātis erant	lec-ti ae, ā	erāmus erātis erant	aud-īti ae, ā	erāmus erātis erant

Μέλλον τετελεσμένος (futurnm exactum).

Ἐν.	am-ātus a, um	ero eris erit	mon-ītus a, um	ero eris eris	lec-tus a, um	ero eris erit	aud-ītus a, um	ero eris erit
Πλ.	am-āti ae, ā	erimus eritis erunt	mon-īti ae, ā	erimus eritis erunt	lec-ti ae, ā	erimus eritis erunt	aud-īti ae, ā	erimus eritis erunt

II. *Ὑποτακτική* (conjunctivus).*Ἐνεστώς* (praesens).

Ἐν.	1 am-ēr	mon-ēar	leg-ār	aud-īār
	2 am-ēris	mon-eāris	leg-āris	aud-iāris
	3 am-ētur	mon-eātur	leg-ātur	aud-iātur
	1 am-ēmur	mon-eāmur	leg-āmur	aud-iāmur
	2 am-ēmīni	mon-eāmīni	leg-amīni	aud-iamīni
	3 am-entur	mon-eantur	leg-āntur	aud-iantur

Παρατατικός (imperfectum).

Ἐν.	1 am-ārēr	mon-ērēr	lēg-ērēr	aud-īrer
	2 am-arēris	mon-erēris	leg-erēris	aud-irēris
	3 am-arētur	mon-erētur	leg-erētur	aud-irētur
Πλ.	1 am-arēmur	mon-erēmur	leg-erēmur	aud-irēmur
	2 am-aremīni	mon-eremīni	leg-erēmīni	aud-irēmīni
	3 am-arentur	mon-erentur	leg-erentur	aud-irentur

Παρακείμενος (perfectum).

Ἐν.	am-ātus a, um	sim sis sit	mon-ītus a, um	sim sis sit	lec-tus a, um	sim sis sit	aud-ītus a, um	sim sis sit
Πλ.	am-āti ae, ā	simus sitis sint	mon-īti ae, ā	simus sitis sint	lec-ti ae, ā	simus sitis sint	aud-īti ae, ā	simus sitis sint

*Υπερσυντέλικος (plusquamperfectum).

Ἑν.	am-ātus a, um	essem esses esset	mon-ītus a, um	essem esses esset	lec-tus a, um	essem esses esset	aud-ītus a, um	essem esses esset
Πλ.	am-āti ae, ᾶ	essēmus essētis essent	mon-īti ae, ᾶ	essēmus essētis essent	lec-ti ae, a	essēmus essētis essent	aud-īti ae, ᾶ	essēmus essētis essent

III. Προστακτική (imperativus).

Ἑν. 2	am-āre καὶ amātor	mon-ēre καὶ mon-etor	leg-ēre καὶ leg-ītor	aud-īre καὶ aud-ītor
3	amātor	mon-ētōr	leg-ītor	aud-ītor
Πλ. 2	am-amīni	mon-emīni	leg-imīni	aud-imīni
3	am-antor	mon-entor	leg-untor	aud-iuntor

IV. Ἀπαρέμφατος (infinitivus).

Ἑνεστ.	am-āri	mon-ēri	leg-i	aud-īri
Παρακ.	am-ātum a, um esse	mon-ītum a, um esse	lec-tum a, um esse	aud-ītum a, um esse
Μέλ.	am-ātum iri	mon-ītum iri	lec-tum iri	aud-ītum iri

V. Μετοχή (participium).

Παρακείμενος.

am-ātus	mon-ītus	lec-tus	aud-ītus
a, um	a, um	a, um	a, um

VI. Γερουνδίον (gerundivum).

am-andus	mon-endus	leg-endus	audi-endus
a, um	a, um	a, um	a, um

Γ'.

206. Παράδειγμα ῥήματος τῆς 3ης συζυγίας εἰς io.

cāpio, cēpi, captum, capere.

[Τὸ i ἀποβάλλεται πρὸ τῶν βραχέων ĭ καὶ ē.]

Ἐνεργητικόν.

	Ὀριστική	Ἐνεστώς.	Ἐνδοτική.
Ἐν.	1 cār-ĭo	capĭam	
	2 cārĭs	capĭas	
	3 capĭt	capĭat	
Πλ.	1 capĭmus	capĭāmus	
	2 capĭtis	capĭātis	
	3 capĭunt	capĭant	

Παρατατικός.

Ἐν.	1 capĭēbam	capĕrem
	2 capĭēbas	capĕrēs
	κτλ.	κτλ.

Μέλλον.

Ἐν.	1 capĭam
	capĭes
	κτλ.

Προστακτική.

Ἐν.	2 capĕ καὶ	Ἐνεστ. capere
	capĭtō	Μετοχή.
	3 capĭte	Ἐνεστ. capĭēns
Πλ.	2 capĭtō καὶ	Γερουνδίου.
	capĭtōtē	capĭendī
	capĭuntō	κτλ.

Παθητικόν.

	Ὀριστική.	Ἐνεστώς.	Ἐνδοτική.
	capĭor	capĭar	
	capĕris	capĭāris	
	capĭtur	capĭātur	
	capĭmur	capĭāmur	
	capĭmĭni	capĭāmĭn'	
	capĭuntur	capĭantur	

Παρατατικός.

	capĭēbar	capĕrer
	capĭēbāris	capĕrēris
	κτλ.	κτλ.

Μέλλον.

	capĭar
	capĭēris
	κτλ.

Προστακτική.

	(Δὲν ἔχει.)
	Ἀπαρέμφατος.
Ἐνεστ.	capĭ

Γερουνδίου.

capĭendus, a, um

207. Τὰ εἰς ĭo ῥήματα τῆς 3ης συζυγίας εἶνε πεντεκαίδεκα. Τούτων δὲ 12 μὲν ἐνεργητικὰ μετὰ τῶν αὐτῶν παθητικῶν καὶ 3 ἀποθετικά.

Ἐνεργητικά.

1 capĭo λαμβάνω	5 cūpio ἐπιθυμῶ	9 faciō ποιῶ
2 pario γεννῶ	6 fūdĭo ὀρύττω	10 jacio βάλλω
3 fugio φεύγω	7 quātio σείω	11 rāpio ἀρπάζω
4 (lācio δειλεάζω)	8 (spēcĭo σκοπῶ)	12 sāpio γυμὸν ἔχω.

Ἄποθετικά.

1 morior, mortuus sum, mori ἀπο- θνήσκω	2 patior, passus sum, pati πάσχω	3 gradior, gressus sum, gradi βα- δίζω.
---	-------------------------------------	---

ΣΗΜ. Ἡ προστακτικὴ τοῦ facio εἶνε fac (ἀντὶ face). Οὕτω καὶ ἡ τοῦ dico λέγω εἶνε dic καὶ ἡ τῶν fero φέρω καὶ duco ἄγω εἶνε fer καὶ duc.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Α. Ἄποθετικά (deponentia).

208. Τὰ ἀποθετικά ῥήματα ἔχουσι μὲν παθητικούς τύπους, ἀλλ' ἐνεργητικὴν σημασίαν.

209. Ἐκ τῆς ἐνεργητικῆς συζυγίας τὰ ἀποθετικά δανείζονται

1. Τὸν μέλλοντα τῆς ἀπαρεμφάτου. } ἴπποζ
2. Τὴν μετοχὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ μέλλοντος.
3. Τὸ γερουνδιον καὶ σουπίνον.

210. Παραδείγματα τῶν τεσσάρων συζυγιῶν τῶν ἀποθετικῶν ρημάτων.

I. Ὅριστικῆ.

Ἐνεστώς.

1η Συζυγία.	2α Συζυγία.	3η Συζυγία.	4η Συζυγία
προτρέπω hortor hortāris (re) κτλ.	αἰδοῦμαι verēor verēris (re) κτλ.	ἔπομαι sequor sequēris (re) κτλ.	κολακεύω blandior blandīris (īre) κτλ.

Παρατατικός.

hortābar hortabāris κτλ.	verēbar verebāris κτλ.	sequēbar sequebāris κτλ.	blandiēbar blandiebāris κτλ.
--------------------------------	------------------------------	--------------------------------	------------------------------------

Μέλλον.

hortābor hortabēris κτλ.	verēbor verebēris κτλ.	sequar sequēris κτλ.	blondiā blandiēris κτλ.
--------------------------------	------------------------------	----------------------------	-------------------------------

Παρακείμενος.

hortātus	sum	verītus	sum	secūtus	sum	blandītus	sum
a, um	es	a, um	es	a, um	es	a, um	es
	est		est		est		est
κτλ.		κτλ.		κτλ.		κτλ.	

Υπερσυντέλικος.

hortātus	eram	verītus	eram	secūtus	eram	blandītus	eram
a, um	eras	a, um	eras	a, um	eras	a, um	eras
	erat		erat		erat		erat
κτλ.		κτλ.		κτλ.		κτλ.	

Μέλλον τετελεσμένος.

hortātus	ero	verītus	ero	secūtus	ero	blandītus	ero
a, um	eris	a, um	eris	a, um	eris	a, um	eris
κτλ.		κτλ.		κτλ.		κτλ.	

II. Ὑποτακτική.

Ἐνεστώς.

horter	verēar	sequar	blandīar
hortēris	verēāris	sequāris	blandiāris
κτλ.	κτλ.	κτλ.	κτλ.

Παρατατικός.

hortārer	verērer	sequērer	blandīrer
hortarēris	vererēris	sequerēris	blandirēris
κτλ.	κτλ.	κτλ.	κτλ.

Παρακείμενος.

hortātus	sim	verītus	sim	secūtus	sim	blandītus	sim
a, um	sis	a, um	sis	a, um	sis	a, um	sis
κτλ.		κτλ.		κτλ.		κτλ.	

Υπερσυντέλικος.

hortātus	essem	verītus	essem	secūtus	essem	blandītus	essem
a, um	esses	a, um	esses	a, um	esses	a, um	esses
κτλ.		κτλ.		κτλ.		κτλ.	

III. Προστακτική.

2 hortāte	verēre	sequere	blandīre
2 hortāmini	verēmini	sequimini	blandīmini

IV. Ἀπαρέμφατος.

Ἑνεστ. hortāri	verēri	sequi	blandīri
Παρχ. hortātum	verītum esse	secūtum esse	blandītum esse
	esse		
Μλ. hortatūrum	veriturum	secutūrum	blanditūrum
am, um esse	am, um esse	am, um esse	am, um esse

V. Μετοχή.

Ἑνεστ. hortans	verens	sequens	blandiēns
Παρχ. hortātus	verītus	secūtus	blandītus
a, um	a, um	a, um	a, um
Μέλ. hortatūrus	veritūrus	secutūrus	blanditūrus
a, um	a, um	a, um	a, um

VI. Γερούνησιον.

hortare	verēre	sequēre	blandīre
hortandi	verendi	sequendi	blandiendi
hortando	verendo	sequendo	blandiando
(ad) hortandum	(ad) verendum	(ad) sequendum	(ad) blandiendum
hortando	verendo	sequendo	blandiando

VII. Σουπένον.

hortātum	verītum	secūtum	blandītum
hortātu	verītu	secūtu	blandītu

VIII. Γεροννησιον.

hortandus	verendus	sequendus	blandiendus
a, um	a, um	a, um	a, um

B'. Ἡμισυθετικά (semideponentia).

211. Ἡμισυθετικά ῥήματα εἶνε τέσσαρα, τὰ ἐπόμενα
- 1 audēo τολμῶ, ausus sum, audēre.
 - 2 gaudeo χαίρω, gavīsus sum, gaudēre.
 - 3 solēo εἴωθα, solītus sum, solēre.
 - 4 fido πέποιθα, fisis sum, fidēre.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ'.

Α'.

212. Παρατηρήσεις περὶ τῶν τεσσάρων συζυγιῶν.

α'. Τὸ νὶ τῆς καταλήξεως τοῦ παρακειμένου *āni* ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ *s*, οἶον

amavisti - amāsti, delevissem - delēssem,
audivissem - audīssem, cognovissem - cognōssem.

β'. Τὸ *ve* ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ *r* ἐν τῇ 1ῃ καὶ 2ᾳ συζυγίᾳ, ἐν δὲ τῇ 4ῃ μόνον τὸ *v*, οἶον

amā ērunt - amārunt, ἄλλὰ audivēram - audīēram
amavēram - amāram audivēro - audīēro
amavēris - amāris audiverim - audīērim.
delevēro - delēro

γ'. Τὸ -3ον πληθυντ. πρόσωπον τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου σχηματίζεται καὶ εἰς *ēre*, οἶον

amavēre, monuēre, legēre, audivēre
ἀντὶ *amavērunt, monuērunt* κτλ.

δ'. Ἡ κατάληξις *ris* (2ον ἐνικὸν πρόσ. τοῦ παθητ.) πολλάκις εἶνε *rē*, οἶον

amabāris - amabāre monebāris - monebāre
amabēris - amabēre moneāris - moneāre
amarēris - amarēre abutēris - abutēre

ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐν τῷ ἐνεστ. τῆς ὀριστ. Ὅθεν μὴ λέγε *amāre* ἀντὶ *amāris*.

Β'.

Ῥήματα πρὸς ἄσκησιν.

I.

213. Κλίνατε προφορικῶς καὶ ἐγγράφως τὰ ἐπόμενα ῥήματα ἐν τε τῇ ἐνεργητικῇ καὶ τῇ παθητικῇ φωνῇ.

1η Συζυγία. *orno* κοσμῶ, *clamo* βοῶ, *narro* διηγοῦμαι, *juro* ὀμνυμι, *damno* καταδικάζω, *voco* καλῶ, *laudo* ἐπαινῶ, *paro* παρασκευάζω, *dono* δωροῦμαι, *spero* ἐλπίζω, *aro* γεωργῶ, *nuntio* ἀγγέλλω.

2α Συζυγία. *nocēo* βλάπτω, *exercēo* ἀσκῶ, *terrēo* ἐκπλήττω, *praebēo* παρέχω, *tacēo* σιωπῶ, *placēo* ἀρέσκω, *do-*

leo λυποῦμαι, parĕo ὑπακούω, habeo ἔχω, debeo ὀφείλω.

3η Συζυγία. ago egi actum ēre ἄγω, scribo scripsi scriptum ēre γράφω, rego rexi rectum ēre κυβερνῶ, duco duxi ductum ēre ἡγοῦμαι, vinco vici victum ēre νικῶ, minuo ui ūtum ēre ἐλαττῶ, acĭo ui ūtum ēre ὀξύνω, tribuo ui ūtum ēre νέμω.

4η Συζυγία. erūdĭo ἐκπαιδεύω, inpedĭo ἐμποδίζω, vestiō ἐνδύω, lenĭo πραῦνω, nutrio τρέφω, custodiō φυλάττω, punĭo τιμωρῶ, scio οἶδα, servio δουλεύω, dormio κοιμῶμαι.

II.

214. Κλίνετε προφορικῶς καὶ ἐγγράφως τὰ ἐπόμενα ἀποθετικά·
arbitror κρίνω, imitor μιμοῦμαι, admĭror θαυμάζω, comitor παρακολουθῶ, venor θηρεύω, praedor λεηλατῶ· polliceor ἴtus sum ēri ὑπισχνοῦμαι, tuĕor tuĭtus sum tuĕri θεωρῶ. meiĕor ἴtus sum ēri ἄξιός τινός εἰμι, miserĕor ἴtus sum ēri ἐλεῶ· vehor vectus sum vehi ὀχοῦμαι, loquor locūtus sum loqui διαλέγομαι, sequor secutus sum sequi ἔπομαι, morior mortuus sum mori ἀποθνήσκω (μετγ. μέλλ. moriturus), patior passus sum pati πάσχω· largior ἴtus sum īri ἐπιδαψιλεύομαι, mentĭor ἴtus sum īri ψεύδομαι, sortĭor ἴtus sum īri κληροῦμαι, potĭor ἴtus sum īri κρατῶ τινος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ΄.

Ῥήματα ἀνώμαλα (verba anomala)

1

215. possum, potūi, posse δύναμαι.

Τὸ possum γίνεται ἐκ τοῦ pot (=potis δυνατός) καὶ τοῦ sum. Καὶ τὸ μὲν pot πρὸ τοῦ s γίνεται pos, τὸ δὲ f μετὰ τὸ pot ἀποβάλλεται (pot-fui=potūi). Ἐκ δὲ τοῦ potessem, potesse γίνονται τὰ possem, posse.

Ὅριστική.

Ὑποτακτική

Ἐνεστώς.

Ἐν. pos-sūm	Πλ. pos-sūmus	Ἐν. pos-sim	Πλ. pos-sīmus
pōt-ēs	pot-ēstis	pos-sis	pos-sītis
pōt-est	pos-sunt	pos-sit	pos-sint

Παρατατικός,

pōt-ēram
pot-ēiās κτλ.

pos-sem
pos-sēs κτλ.

Μέλλων

pōt-ērō
pot-ērīs κτλ.

Παρακείμενος.

pōt-ūī
pot-uīstī κτλ.

pōt-uērīm
pot-uērīs κτλ.

Ἵπερσυντέλικος.

pōt-uēram
pōt-uērās

pōt-uīssēm
pōt-uīssēs

Μέλλων τετελεσμένος.

pōt-uērō
pot-uērīs κτλ.

Ἐπαρέμφατος.

Ἐνεστ. possē. Παρακ. potuissē.

Ἄπαντα τὰ λοιπὰ λείπουσιν.

ΣΗΜ. potens (= δυνατός) εἶνε ἐπίθετον.

2

216. ēdo, ēdi, ēsum, ēdēre ἐσθίω.

Οριστική.

Ἐνεστώς.

Ἐν. ēdo
edīs ἢ ēs
edit ἢ ēst
Πλ. edīmus
edītis ἢ ēstis
edunt

Ἵποτακτική.

Παρατατικός.

ēdērem ἢ essem
edē ēs ἢ esses
edēret ἢ esset
ederēmus ἢ essēm us
ederētis ἢ essētis
edērent ἢ essent

Προστακτική.

Ἐπαρέμφατος.

Ἐν. edē ἢ ēs
edīto ἢ estō
Πλ. edīte ἢ estē
editōte ἢ estōte
edunto

edēre ἢ esse

Οἱ δὲ λοιποὶ χρόνοι κλίνονται ὁμαλῶς.

217. Ὠσαύτως κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα, οἷον cōmēdo κατσεθίω.

3

218. vŏlo, volŭi, velle βούλομαι
 nŏlo, nŏlŭi, nolle (ἐκ τοῦ ne volo), οὐ βούλομαι
 mālo, malŭi, malle (ἐκ τοῦ māgē = magis volo =
 μᾶλλον βούλομαι), προτιμῶ.

Ὅριστική.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστώς.

vŏlo	nŏlo	mālo	vĕlim	nŏlim	mālim
vīs	nŏn vīs	mavīs	velīs	nolīs	malīs
vult	nŏn vult	mavult	velīt	nolīt	malīt
volŭmus	nŏlŭmus	malŭmus	velīmus	nolīmus	malīmus
vultis	nŏn vultis	mavultis	velītis	nolītis	malītis
volunt	nŏlunt	malunt	velint	nolint	malint

Παρατατικός.

vŏlēbam	nŏlēbam	mālēbam	vellem	nollem	malle
volēbās	nolēbās	malēbās	velles	nolles	malles
κτλ.	κτλ.	κτλ.	κτλ.	κτλ.	κτλ.

Μέλλον.

vŏlam	nŏlam	mālam
volēs κτλ.	nolēs κτλ.	malēs κτλ.

Παρακείμενος.

vŏlŭi	nŏ ŭi	mālŭi	voluērī	noluērī	maluērī
-------	-------	-------	---------	---------	---------

καὶ οὕτω ὁμαλῶς οἱ ἐκ τούτου παραγόμενοι χρόνοι·

Προστακτ. nŏlī nolīto, nolīte nolitōtē. nolunte

ΣΗΜ. Volo καὶ nolo προστακτικὴν δὲν ἔχουσιν.

Ἀπαρέμφ. velle, nolle, malle

ΣΗΜ. volens (= ἐκὼν) εἶνε ἐπίθετον. Ἀντὶ τοῦ nolens εἶνε εὖ ρηστον
 τὸ invitus = ἄκων.

4

219. ēo, īī, ītum, īre ἰέναι.

Ὅριστική.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστώς.

Ἐν. eo εἶμι	Πλ. īmus	Ἐν. ēam	Πλ. eāmus
īs	ītis	eās	eātis
īt	eunt	eāt	eant

Παρατατικός.

ibam, ibās κτλ.	irem, irēs κτλ.
-----------------	-----------------

Μέλλον.

ībo, ībis κτλ.

Παρακείμενος.

īī, īsti, īt
iimus, īstis
iērunt

īērim, iēris
ierit
κτλ.

Υπερσυντέλικος.

iēram, iēras
κτλ.

īssem, īssēs
κτλ.

Μέλλον τετελεσμένος.

iēro, iēris κτλ.

Προστακτική.

Έν. 2 ī και īto
3 īto

Πλ. 2 īte και īdote
3 eunto

Απαρέμφατος.

Έν. īre. Παρακ. īsse. Μέλλ. iūrūm, am, um esse

Μετοχή.

Ένεστ. iēns, γεν. euntis. Μέλ. itūrus, a, um

Γερούνηδιον.

eundi, eundo κτλ.

Σουπῆνον.

iūm, iū

220. Τὸ παθητικὸν μόνον ἀπροσώπως εὔρηται ἐν τῷ 3ῳ ἐνικῷ προσώπῳ, οἷον *itur* πορεύεται τις, *eātur, iātur, iūm est* κτλ. Ὡσαύτως δὲ καὶ πάντα τὰ ἐκ τοῦ *eo* σύνθετα ἀμετάβατα. Μόνον δὲ τὰ ἐκ τούτου σύνθετα μεταβατικὰ ἔχουσι πλῆρες τὸ παθητικόν, οἷον *adeor* (προσέρχομαι) *adīris, adiūtur* κτλ.

221. Κλίνετε τὰ ἐκ τοῦ *eo* σύνθετα·

abēo,	abīi,	alītum,	abīre	ἄπειμι
exēo,	exīi,	exītum,	exīre	ἔξειμι
redeo,	redīi,	redītum,	redīre	ἐπάνειμι
inēo,	inīi,	inītum,	inīre	εἴσειμι.

5

222. *fīto, factus sum, fītēri* γίγνεσθαι.
[Τὸ *fio* εἶνε παθητικὸν τοῦ *facio* ποιῶ].

Ὅριστική.**Ὑποτακτική.***Ἐνεστώς.*

Ἐν. fīo	Πλ. (fīmus)	Ἐν. fīam	Πλ. fīāmus
fīs	(fīs)	fīās	fīātis
fīt	fīunt	fīāt	fīānt

Παρατατικός.

fīebam	fīērem
--------	--------

Μέλλον.

fiam, fies κτλ.

Παρακείμενος.

factus sum	factus sim
------------	------------

Ὑπερσυντέλικος.

factus eram	factus essem
-------------	--------------

Μέλλον τετελεσμένος.

factus, ero κτλ.

Προστακτική.

Ἐν. fī Πλ. fītē (σπανία).

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστ. fīdri. Παρακ. factum, am, um esse.
Μέλ. futūrum, am, um esse ἢ fore, factum iri

Μετοχή.

Ἐνεστ. (δὲν ἔχει). Παρακ. factus, a, um
Μέλ. faciendus a um, futūrus a um

6

223. Ἐνερ. fēro, tūli, lātum, ferre φέρω
Παθ. feror, latus sum, ferri

Ἐνεργητικόν. Παθητικόν.*Ὅριστική.**Προστακτική.**Ἐνεστώς.*

Ἐν. 1 fēro	feror	Ἐν. fer
2 fers	ferris	ferto
3 fert	fertur	ferto
Πλ. 1 ferīmus	ferīmur	Πλ. ferte
2 fertis	ferimīni	fertōte
3 ferunt	feruntur	ferunto

*Ὑποτακτικὴ.**Παρατατικός.*

Ἐν.	1 ferrem	ferrer
	2 ferrēs	ferrēris
	3 ferret	ferrētur
Πλ.	1 ferrēmus	ferrēmur
	2 feriētis	feremini
	3 ferrent	ferrentur

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεργ. Ἐν. ferre
Παθητ. » ferri

Οἱ δὲ λοιποὶ χρόνοι κλίνονται ὁμαλῶς: feram, feres; ferar, feretur; feram, feras; ferar, feraris; ferens, ferendus. — tuli, tulerim; tuleram, tulissem; latus sum, eram; laturus κλ.

224. Κλίνατε τὰ σύνθετα τοῦ fero :

affēro προσφέρω, (ad, fero) atlūli, allātum, affēre
auffero ἀφαιροῦμαι, (ab, fero) abs-tūli, ablātum, auffēre
confero συμφέρω, contūdi, conlātum, confēre.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ΄.

Ῥήματα ἑλλιπῆ καὶ ἀπρόσωπα.

Α΄. Ῥήματα ἑλλιπῆ (verba defectiva)

I

225. Παρακείμενοι

coepi ἤρξαμην, memīni μύμνημαι, odi μισῶ

*Ὀριστικὴ.**Παρακείμενος.*

coepi	memīni	odi
coepisti κτλ.	meministi κτλ.	odisti κτλ.

Ὑπερσυντέλικος.

coepēram	meminissem	odēram
coeperas κτλ.	meminisses κτλ.	odēras κτλ.

Μέλλον τετελεσμένος.

coepēro	meminēro	odēro
coeperis κτλ.	meminēris κτλ.	odēris κτλ.

*Ὑποτακτικὴ.**Παρακείμενος.*

coepērim	meminērim	odērim
coepēris κτλ.	meminēris κτλ.	odēris κτλ.

Ὑπερσυντέλικος.

coepissem	meminissem	odissem
coepisses κτλ.	meminisses κτλ.	odisses κτλ.

Προστακτική.

Δὲν ἔχει.	memento	Δὲν ἔχει
	mementōte	

Ἀπαρέμφατος.

Παράκ. coepisse	meminisse	odisse
Μέλλων —	—	osūrum, a, um esse

Μετοχή.

Πράκ. coeptus, a, um	Δὲν ἔχει.	—
Μέλλ. —		osūrus a, um

2

226. ajo κατάφημι, λέγω (ἀντιθ. nego).

Ἑνεστ. ajo, ais, ait, - ajunt.

Παρατατ. ajēbam, ajebas κτλ.

Παρακείμ. ait.

B'. Ρήματα ἀπρόσωπα (verba impersonalia).

227. Τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα εἶνε εὐχρηστα μόνον εἰς τὸ 3ον ἐνικὸν πρόσωπον καὶ εἰς τὴν ἀπαρέμφατον.

1

pluit (πράκ. pluit) ὕει	tōnat (tōnuīt) βροντᾷ
ningit (nixit) χιονίζει	lūcet ἡμέρα ἐστίν
grandīnat πίπτει χάλαζα	illūcescit (illuxit) ἡμέρα γίγνεται
fulgūrat ἀστράπτει	advespērāscit (advesperāvit) ἐσπέρα
fulmīnat ἀστράπτει	γίγνεται.

2

piget (me) δυσχεραίνω	piguit	pigēre
pūdet (me) αἰδοῦμαι	puduit καὶ pudītum est	pudēre
taedet (me) ἀηδίζομαι	pertaesum est	taedēre
misēret (me) οἰκτείρω	—	miserēre
poenītet (me) μεταμέλομαι	penituit	poenitē e

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'.

Ἀκλιτα μέρη τοῦ λόγου.

Α'. Ἐπιρρήματα (adverbia).

227. Τὰ ἐπιρρήματα εἶνε διττά.

α'. Πρωτότυπα (adverbia primitiva), οἷον vix μόλις, mox μετ' οὐ πολὺ, ita οὕτω, jam ἤδη, cras αὔριον, simul ἅμα.
β'. Παράγωγα (adverbia derivata).

228. Τὰ παράγωγα ἐπιρρήματα λήγουσιν·

1. Εἰς e καὶ o, οἷον bene καλῶς, misere ἀθλίως, falso ψευδῶς, raro σπανίως, ἐκ τῶν δευτεροκλίτων ἐπιθέτων bonus, miser, falsus, rarus.

2. Εἰς iter καὶ er, οἷον celeriter ταχέως, elegant-er κομψῶς, prudent-er συνετῶς, ἐκ τῶν τρικαταλήκτων ἐπιθέτων celer, eligans, prudens.

3. Εἰς itus καὶ im, οἷον coelitus οὐρανόθεν, nominatim ὀνομαστί, ἐκ τοῦ coelum οὐρανός, nomino ὀνομάζω.

229. Ἐπιρρήματα εἶνε καὶ αἰτιατικαὶ πτώσεις, οἷον

multum πολὺ		tantum μόνον
paulum ὀλίγον		partim (κατὰ) μέρος.

230. Ὑπάρχουσιν καὶ ἐπιρρήματα σύνθετα (adverbia composita), οἷον

denūo (de novo) ἐκ νέου
hodie (hoc die) σήμερον.

Β'. Προθέσεις (praepositiones).

α'. Προθέσεις μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμεναι·

1 apud παρὰ	9 erga ἐκ, πρὸς
2 ante πρὸ	10 contra ἐπί, κατὰ
3 ad παρὰ, πρὸς	11 intra ἐντός
4 adversus ἢ adversum { πρὸς ἐπί { κατὰ	12 extra ἐκτός
5 circa περὶ	13 infra ὑπὸ
6 circum περὶ	14 juxta πλησίον
7 contra ἐντεῦθεν	15 inter ἐντός
8 cis ἐντέθεν	16 ob ἐνεκα

17 pēnēs παρά	21 prōpē παρά	25 ultrā πέραν
18 pōnē ὀπισθεν	22 proptēr ἔνεκα	26 suprā ὑπέρ
19 praetēr πλὴν	23 pēr διά (τινος)	27 versūs πρὸς
20 post μετὰ	24 sēcundum κατὰ	28 trans πέραν.

2. Προθέσεις μετ' ἀφαιρετικῆς συντασσόμεναι·

1 ā { ὑπὸ	3 ē { ἐκ	6 prae πρό, ὡς, πρὸς
āb { ἀπὸ	ex { ἐξ	7 cōram ἐνώπιον
abs { ἀπὸ	4 dē ἀπό, περὶ	8 sīnē ἄνευ
2 cum σὺν	5 priō πρό, ἀντί, ὑπέρ	9 tēnūs μέχρι.

3. Προθέσεις μετ' αἰτιατικῆς καὶ ἀφαιρετικῆς συντασσόμεναι·

1 in εἰς (τι), ἐν (τινι)	3 sūper ὑπέρ, περὶ
2 sūb ὑποκάτω, περὶ	4 subtēr ὑπό, ὑποκάτω.

4. Προθέσεις ἀχώριστοι·

ambi, amb-, am-, an-, ἀμφί,	ambio περιπορεύομαι, anquiro
περὶ	ἀνακρίνω
dis-, di-, διὰ	dissolvo διαλύω, dividō διαιρῶ
rēd-, rē-, { ἀνά (πάλιν)	redeo ἐπανέρχομαι, refero ἀνα-
{ ἀπὸ (χωρὶς)	φέρω
sēd-, sē-, δίχα, ἀπὸ (χωρὶς)	sed-itiō διχοστασία, secēlo ἀ-
	ποχωρῶ.

Γ'. Σύνδεσμοι (conjunctiōnes).

231. Οἱ σύνδεσμοι εἶνε·

1. Συμπλεκτικοί (copulatīvae), οἷον et, ac, atque καί, que (ἐγκλιτ.) τε, etiam, quoque, nec, neque οὔτε.

2. Διαζευκτικοί (disjunctīvae), οἷον aut, vel ἢ, sive, seu εἴτε, ἢ.

3. Ἐναντιωματικοί (adversatīvae), οἷον sed, autem at ἀλλά, tamen ὁμως.

4. Αἰτιολογικοί (causāles), οἷον nam, enim γάρ, namque, etenim καὶ γάρ, quod ὅτι, διότι, cum ἐπεὶ, ἐπειδὴ.

5. Συμπερασματικοί (conclusīvae), οἷον igitur οὖν, itaque ὅθεν.

6. Συγκριτικοί (comparatīvae), οἷον ut, uti ὥστε ὡς, sicut, velut ὡς ὥσπερ.

7. Ὑποθετικοί (conditionāles), οἷον si εἰ ἐάν, si non εἰ μή, dum, dummodo εἴ γε, εἰ μόνον.

8. Τελικοί (fināles), οἷον ut, uti, quo ἵνα, ὅπως ἀρνητικῶς ne (= ut non), quominus ἵνα μή.

9. Ἀποτελεσματικοί (consecutīvae), οἷον ut ὥστε, καὶ ἀρνητικῶς ut non, quin ὥστε μή.

10. Χρονικοί (temporāles), οἷον cum ἐπεὶ, ὅτε, postquam ἐπει (=*ἀφοῦ*), antequam, priusquam πρὶν ἢ, dum, donec, ἕως, ἐν ᾧ, ἐφ' ὅσον.

11. Ὁμολογητικοί (concessīvae), οἷον etsi, etiamsi, tametsi εἰ καὶ, καὶ εἰ, καὶ ἐάν, quamquam καίτοι.

12. Ἐρωτηματικοί (interrogatīvae), οἷον num, ne, nonne μὴν, ἤ, εἰ, utrum - an, πότερον - ἤ.

Δ'. Ἐπιφωνήματα (interjectiōnes).

232. Τὰ ἐπιφωνήματα εἶνε :

1. χαρᾶς· ia, evae, evax, ἰώ, εὐοῖ!
2. λύπης· vae, heu, hei, αἶ! ἰού, φεῦ!
3. θαυμασμοῦ· o, papae, ὦ, παπαί!
4. εὐφημίας· eja, age, euge, εἶα, ἄγε, εὖγε!
5. ἀποστροφῆς· apāge, ἄπαγε!
6. κλητικᾶ· o, heus, ehödum, ὦ, ὦ τάν, εἶα δὴ!

Τ Ε Λ Ο Σ

19 p.
20 p.

